

**TRAKYA BÖLGESİNDEKİ SÜT
SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN
YAPISAL VE EKONOMİK SORUNLARI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Hamza BİNTAŞ

Yüksek Lisans Tezi

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Okan

GAYTANCIOĞLU

2011

T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TRAKYA BÖLGESİNDEKİ SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL VE
EKONOMİK SORUNLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Hamza BİNTAŞ

TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: DOÇ. DR. OKAN GAYTANCIOĞLU

TEKİRDAĞ-2011

Her hakkı saklıdır

Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU danışmanlığında, Hamza BİNTAŞ tarafından hazırlanan bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Juri Başkanı : Doç. Dr. M. Ömer AZABAĞAOĞLU

İmza :

Üye : Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU

İmza :

Üye : Yrd. Doç. Levent ÖZDÜVEN

İmza :

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 25.02.2011 tarih ve 09/14 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Fatih KONUKCU
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TRAKYA BÖLGESİNDEKİ SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNİN YAPISAL VE EKONOMİK SORUNLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hamza BİNTAŞ

Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Danışman : Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU.

Trakya bölgesi hayvancılık yatırımlarında gözde bir bölge konumundadır. Bu çalışmada Trakya bölgesindeki işletmeler yapısal ve yönetsel açıdan incelenip mevcut durumlarının tespit edilmesi ve bu mevcut duruma göre çözüm önerileri oluşturulması amaçlanmıştır. Trakya da inek başına yıllık ortalama süt verimi 3647 litre olarak saptanmış olup, Türkiye ortalamasının yaklaşık 3 katıdır. Üreticilerin önemli bir bölümü yem bitkilerinden silajlık mısır ve arpayı kendileri yetiştirmektedir. Anket sonuçlarına göre üreticilerin karşılaştıkları en önemli iki sorun; süt fiyatlarının düşüklüğü ve istikrarsızlığı ile karma yem fiyatlarının yüksekliğidir.

Bu çalışma Trakya illeri olan; Tekirdağ, Edirne, Kırklareli illeri, ilçeleri ve köylerini kapsamaktadır. Bölgede şansa bağlı olarak 180 işletme seçilmiştir. Bu işletmelere uygulanan anketler ile değerlendirme yapılmıştır. Anket sonuçları SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Anket sonuçları işletme sahipleri hakkında edinilen bilgiler, işletmelerin yapıları, mevcut hayvan varlığı ve dağılımları, hayvan barınaklarının durumları ve mevcut donanım, toplam arazi miktarı, işletmelerin kazanç ve maliyetleri, yetiştiricilik uygulamaları, hayvan besleme uygulamaları, doğum, suni tohumlama, aşılama, tedavi ve koruyucu önlemler, sağım ve süt sağlığı konularını içermektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda bölge hayvancılığımızın bir değişim süreci yaşadığı saptanmıştır. Bu süreçte küçük işletmelerin rekabet güçlerini kaybederek sayılarının azaldığı ve bunların yerine orta ölçekli işletmelerin oransal olarak arttığı görülmüştür. İşletmelerin ölçeği büyüdükçe teknoloji kullanımının arttığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Trakya, Hayvancılık, Süt sığircılığı

2011, 52 sayfa

ABSTRACT

MSc Thesis

A SURVEY OF DAİRY CATTLE BUSINESS' ECONOMICAL AND STRUCTURAL PROBLEMS IN THRACE REGION

Hamza BİNTAŞ

Namık Kemal University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Agricultural Economy

Supervisor : Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU.

Thrace is a favorite region in livestock investments, and in this survey, it is aimed to determine the current situations by analysing business in Thrace region in terms of structural and managerial, and to create solution offers according to these situations. Average annual per cow milk production in Thrace is 3647 liters. It is three times more than average of Turkey. A considerable part of stockbreeders themselves cultivate barley and corn for silage of fodder plants. According to the results of survey, there are two significant problems which are encountered by breeders ; low milk prices and inconsistent high mixed feed prices.

This survey includes Thrace provinces ; Tekirdag, Edirne and Kırklareli. In region, 180 business were randomly chosen for this survey. Evaluations were carried out considering the survey applied to these business. Results were analysed by using SPSS statistic program.

The survey results include subjects as ; informations about proprietors, business structures, present stock and their range, conditions of barns and their equipments, accumulative areas, incomes and costs of business, implementation of farming, implementation of breeding, birth, artificial insemination, vaccination, treatment and protective measures, milking and milk hygiene.

In the direction of survey findings obtained, it is determined that our region stock breeding have had a change process. In this process, small business have lost their competitive power, they have decrease in number. In stead of this, it is observed that medium business have increased proportionately. As the scale of business is getting increase, the use of technology accordingly increases.

Keywords : Thrace, Farming, Dairy farming

2011, 52 pages

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİLLER DİZİNİ	iv
ÇİZELGELER DİZİNİ	vi
1. GİRİŞ	1
2. MATERYAL ve YÖNTEM	3
2.1 Materyal	3
2.2 Yöntem	3
2.2.1 Örnekleme ve Veri Toplamada Kullanılan Yöntem	3
2.2.2 Verilerin Analizinde Kullanılan Yöntem	4
3. TÜRKİYE’ de HAYVANCILIK	5
4. TRAKYA’ da HAYVANCILIK	7
5. TÜRKİYE’ de UYGULANAN HAYVANCILIK POLİTİKALARI	8
6. ARAŞTIRMA BULGULARI	9
6.1 Anket Sonuçları	9
6.1.1 İşletme Sahipleri Hakkında Edinilen Bilgiler	9
6.1.1.1 İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyesi ve Aile Durumlarının İncelenmesi	9
6.1.1.2 İşletmelerin Yapıları	10
6.1.1.3 Mevcut Hayvan Varlığı ve Dağılımları	13
6.1.1.4 Hayvan Barınaklarının Durumu ve İşletmedeki Mevcut Donanımlar	15
6.1.1.5 Toplam Arazi Miktarı	20
6.1.1.6 İşletmelerin Kazanç ve Maliyeti	21
6.1.1.7 Yetiştiricilik Uygulamaları	22
6.1.1.8 Hayvan Besleme Uygulamaları	26
6.1.1.9 Doğum, Suni Tohumlama ve Aşılama	29
6.1.1.10 Tedavi ve Koruyucu Önlemler	31
6.1.1.11 Sağım ve Süt Sağlığı	33
7. SONUÇ	40
8. ANKET FORMU	43
9. KAYNAKLAR	50
TEŞEKKÜR	51
ÖZGEÇMİŞ	52

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa No
Şekil 1. İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyesi	9
Şekil 2. İşletme Sahiplerinin Çocuk Sayısı	10
Şekil 3. İşletme Türleri	10
Şekil 4. İşletmelerin Kuruluş Amacı	11
Şekil 5. İşletmelerin Kuruluş Sermayeleri	11
Şekil 6. İşletmelerin Ek Gelir Kaynakları	12
Şekil 7. İşletme Sahiplerinin İşletmeyi Büyültme ve Küçültme Hedefleri	12
Şekil 8. İşletmede Çalışan Aile Bireyleri	13
Şekil 9. İşletmede Aile Bireyleri Dışında Ücretli Çalışan Personel Durumu	13
Şekil 10. İşletme Kapasiteleri	14
Şekil 11. İşletmedeki Toplam Hayvan Sayısı	14
Şekil 12. İşletmedeki Toplam İnek Sayısı	15
Şekil 13. İşletmelerde Bulunan Hayvanların Irklara Göre Dağılımı	15
Şekil 14. İşletmelerin Yerleşim Yerine Uzaklıkları	16
Şekil 15. Barınakların Havalandırma Şekli	16
Şekil 16. İşletmelerin Ahır Tipleri	17
Şekil 17. Suluk Tipleri	17
Şekil 18. İşletmelerde Bulunan Doğumhane, Revir ve Gezinti Alanları	18
Şekil 19. İşletmelerde Gübre Temizliği	18
Şekil 20. Yem Dağıtım Sistemleri	19
Şekil 21. Ayak Banyosu, Boynuz Köreltme ve Buzağı Kulübesi	19
Şekil 22. Uygulanan Sağım Şekilleri	20
Şekil 23. Merkezi Sağım hane	20
Şekil 24. Toplam Arazi Miktarı	21
Şekil 25. Yem Bitkisi Üretimi Yüzdeleri	21
Şekil 26. İşletmelerin Ortalama Süt Verim Miktarları	22
Şekil 27. İşletmelerin Sattıkları Sütün Vadesi	22
Şekil 28. Yemleme Sayısı	23
Şekil 29. Kuruya Alma Süreleri	23
Şekil 30. Günlük Sulama Sayısı	24
Şekil 31. İşletmelerde Tutulan Kayıtlar	24
Şekil 32. Buzağuların Beslenmesi	25
Şekil 33. Buzağuların Sütten Kesilme Süreleri	25
Şekil 34. Süt Verim Kontrolünün Yapılma Sıklığı	26
Şekil 35. Kuru Dönem Besleme Uygulaması	26
Şekil 36. Grup Beslemesi	27
Şekil 37. Buzağılarda Süt veya Mama Kullanımı	27
Şekil 38. Yem Katkı Malzemesi Kullanımı	28
Şekil 39. Kesif Yem Üretimi	28
Şekil 40. Silaj Üretimi	29
Şekil 41. Silaj Katkısı Kullanımı	29
Şekil 42. İşletmelerin Tohumlamada Dikkat Ettikleri Noktalar	30

Şekil 43. İnek Başına Düşen Ortalama Suni Tohumlama Sayısı	30
Şekil 44. Güç Doğum	31
Şekil 45. Doğumda Yardımcı Araç Kullanımı	31
Şekil 46. Göbek Kordonu Dezenfeksiyonu	32
Şekil 47. Parazitlerle Mücadele	32
Şekil 48. Mastitis Test Araçlarının Kullanımı	33
Şekil 49. İşletmede Uygulanan Sağım Sayıları	33
Şekil 50. Sağımdan Önce Meme Temizliği	34
Şekil 51. Sağımdan Önce Daldırma Uygulaması	34
Şekil 52. Meme Temizliğinden Sonra Kurulama Uygulaması	35
Şekil 53. Son Sağım Uygulaması	35
Şekil 54. Son Daldırma Uygulaması	36
Şekil 55. Sağım Makinesi Temizlik Periyodu	36
Şekil 56. Sağım Alet ve Donanımlarında Dezenfektan Kullanımı	37
Şekil 57. Süt soğutma Tankı	37
Şekil 58. Üretilen Sütlerin Taşınma Yolları	38
Şekil 59. Antibiyotikli Sütlerin Değerlendirilme Durumu	38

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa No

Çizelge 1. Araştırma Bölgesinde Yer alan İllere Bağlı Köylerden Anket Uygulanacak Köylerin Seçimi	4
Çizelge 2. Çeşitli AB Ülkelerinde İşletme Başına Düşen Büyükbaş Hayvan Sayısı	5
Çizelge 3. Damızlık Sığırlık Yetiştiricileri Birliği Üyelerinin Ortalama İşletme Büyüklüğü ..	5
Çizelge 4. Türkiye’de Tür ve Irklara Göre Hayvan Sayıları	6
Çizelge 5. Tekirdağ-Kırklareli-Edirne İllerindeki Hayvan Sayılarına Göre Süt Üretimi.....	7

1. GİRİŞ

Hayvansal üretimin içerisinde süt sığırcılığı önemli bir paya sahiptir. Diğer hayvancılık kollarında olduğu gibi süt sığırcılığında da mevcut durumu iyileştirmek için uzun yıllardan beri çok çeşitli politikalar uygulanmıştır. Fakat bu politikaların istikrarsız ve birbirini takip eden nitelikte olmayışından dolayı henüz istenen sonuçlar alınamamıştır. Son yıllarda ise bu konuda yapılan hatalar anlaşılmalı eskiye nazaran daha istikrarlı politikalar ile süt sığırcılığımızın arzu edilen düzeye ulaşması için önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

Ülkemizde süt sığırcılığının en önemli problemi ekonomik yeter büyüklükte olmayan aile işletmeleri niteliğinde oluşu nedeni ile teknolojinin uygulanmasına elverişsizliktir. Günümüz küresel nitelikte yükselen değer olarak dikkati çeken gıda güvenliği düşünüldüğünde, en iyimser tahminle işletme başına üç inekle tüketici sağlığı için güvenli gıda üretilmeyeceği hususu çözülmesi gereken en önemli sorun olarak hala ortada durmaktadır.

Ülkemizde tarımın geri planda kalması sonucunda, kırsal alanlardan büyük şehirlere yoğun bir göç yaşanmıştır. Bunun sonucunda istihdam sorunu büyük boyutlara ulaşmıştır. Kırsal kesimde tarımı geliştirmek suretiyle bu sorun büyük oranda ortadan kalkacaktır. Bu konuda hayvancılık, özellikle süt sığırcılığının önemli bir rolü vardır.

Günümüzde nüfusun beslenme düzeyi kalkınmanın ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Nüfusun sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi açısından, et ve süt ürünlerinin üretiminin artırılması ve kalitesinin iyileştirilmesi önem taşımaktadır. Hayvancılık, et ve süt üretimi ve kalitesinin artırılması yanında, sanayiye hammadde sağlama, milli geliri artırma, istihdam olanakları yaratma, bölgeler arası dengeli kalkınmayı sağlama, işletme faaliyetlerinin riskinin azaltılması, işletmede üretilen yemlerin değerlendirilmesi ve yıl içerisinde düzenli bir nakit akışı açısından da önem kazanmaktadır.

Türkiye'nin tarımsal yapısı incelendiğinde hayvansal üretimin yıllar itibari ile gerilediği görülmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra izlenen yanlış ve yetersiz tarım politikaları nedeniyle hayvancılık ve bitkisel üretimde yaşanan sorunlar günümüzde de sürmektedir. Türkiye'de tarımsal verimlilik 1961-1985 döneminde birçok gelişmekte olan ülkeye oranla % 2,3 büyüme göstermiştir. Bu gelişme içerisinde hayvancılığında önemli katkısı tespit edilmiştir. Buna karşılık daha sonraki dönemlerde Türkiye'de uygulanan tarımsal destekleme politikaları tarımda üretimi ve üretici gelirini yeterince artıramadığı,

özellikle 1990'lı yılların istatistikleri incelendiğinde anlaşılacaktır. Bunun yanında hayvansal ürünlere (et, süt, yumurta vb.) yönelik destekleme uygulamalarının etkinliği daha da düşüktür.

Tarımda ileri ülkelerin çoğunda hayvancılığın tarımsal üretim içerisindeki payı % 50'nin üzerindedir. Bu değer Fransa'da % 60, İngiltere'de %70, Almanya'da ise % 75'dir. Türkiye'de hayvansal üretimin toplam tarım sektörü içerisindeki payı % 25'lere kadar gerilemiştir. Hayvansal üretimin payının azalmasında en önemli etkenlerden birisi hayvan varlığının yıllar itibari ile düşüş eğilimine girmesinden kaynaklanmaktadır.

Hayvan varlığında yaşanan sorunların dışında hayvansal üretim dalının yapısal sorunları da bulunmaktadır. Bunların başında et ve süt veriminin gelişmiş ülkelere göre düşük olması gelmektedir. Sadece hayvan varlığının artırılması yeterli olmayıp, bu artışın verimli ırklarda olması gerekmektedir.

Bu çalışma Trakya bölgesindeki süt sığırcılığı işletmelerinin yapısal ve ekonomik durumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

2.MATERYAL VE YÖNTEM

2. 1. Materyal

Araştırma materyali, birincil ve ikincil veri kaynaklarından toplanmıştır. Trakya bölgesini oluşturan köylerde üreticilerle yapılan anketlerden elde edilen bilgiler araştırmanın birincil verilerinin bir kısmını oluşturmuştur. Bu verilerin tamamı araştırma ekibince Trakya bölgesindeki üreticilerden karşılıklı görüşme yöntemiyle elde edilmiştir.

Tekirdağ, Edirne, Kırklareli illerindeki Köy Kalkınma Kooperatifleri Birliği, Süt Üreticileri Birlikleri, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlikleri, Tarım İl Müdürlüklerinin seçilmiş ve atanmış yöneticilerinden elde edilen bilgiler araştırmanın diğer birincil veri kaynağını oluşturmuştur.

İkincil veriler ise Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi ve yukarıda adı geçen kooperatif ve Birliklerin faaliyetleri konusunda bilgi veren her çeşit araştırma, rapor, broşür, Birlik tüzüğü vb. yazılı belgelerdir.

2. 2. Yöntem

2.2.1 Örneklem ve Veri Toplamada Kullanılan Yöntem

Araştırma alanı Trakya bölgesinin büyük bir kısmını oluşturan üç il ve bu illerde yer alan 719 köy olduğu için, bu köylerdeki üreticilerin seçimi oldukça önemli bir konu olmaktadır.

Araştırmacıların zaman ve ekonomik olanakları bütün köylere gitmeye izin veremediğinden, Trakya bölgesini temsil edecek şekilde toplam 719 köyden % 5 örneklem oranı (Düzgüneş ve ark, 1983) ile örnek çekimi yoluna gidilmiş ve toplam 36 köy (719×0.05) araştırma kapsamına alınmıştır. 36 köyün illere dağılımında ise, Çizelge 1’de de görüleceği gibi, araştırma kapsamındaki 3 ilin 2009 yılındaki toplam büyükbaş hayvan sayıları dikkate alınmıştır. Toplam büyükbaş hayvan sayıları iller üzerindeki payına göre 36 köye oransal olarak dağıtılmıştır.

Çizelge 1’den de anlaşılacağı gibi 36 köyün 14 tanesi Trakya bölgesinde en fazla büyükbaş hayvan sayısına (% 40,0) sahip olan Edirne’den 12 tanesi Tekirdağ’dan, 10 tanesi de Kırklareli ilinden rastgele seçilen köylerden oluşmuştur.

Çizelge 1. Araştırma Bölgesinde Yer Alan İllere Bağlı Köylerden Anket Uygulanacak Köylerin Seçimi

İller	Köy Sayısı	Toplam Büyükbaş Hayvan Sayısı (Baş)	İl Büyükbaş Hayvan Sayısının Trakya Geneli İçindeki Oranı (%)	Anket Uygulanan Köy Sayısı
Edirne	257	193700	40.0	14
Tekirdağ	277	157621	32.7	12
Kırklareli	185	131823	27.3	10
Toplam	719	483144	100.0	36

(TÜİK 2009)

Araştırma kapsamına giren 36 köy ve illeri belirlendikten sonra her köyden görüşülecek üreticilerin tespitine geçilmiştir.

ALDER ve ROSLER (1977) 300 bölgenin her birinden 5 seçmen almakla GALLUP'un çok sağlıklı seçim tahminlerinde bulunduğunu ve daha büyük bir örnek alındığında (1500'ün üzerinde) tahminlerde değişme olmadığını ifade etmişlerdir. Bu araştırmada da benzer bir yol izlenmiş ve araştırma kapsamına alınan her köyden 5 üreticiye anket uygulanmıştır.

Bu şekilde 36 köyden 180 üreticiye anket uygulanmıştır. Araştırma kapsamındaki üretici örgütlerinin her birinden ayrı ayrı örnek alınması yoluna gidilmemiştir. Çünkü bu konuda daha önce Özdemir (1996), İnan ve Kumkale (1996) tarafından yapılan araştırmalarda Trakya bölgesindeki üreticilerin genelde birden çok üretici örgütüne ortak olduğu saptanmıştır. Bu nedenle anketlerden elde edilen veriler tüm üretici örgütleri hakkındaki bilgileri içerecek boyuttadır.

2.2.2 Verilerin Analizinde Kullanılan Yöntem

Araştırma kapsamındaki üreticilere uygulanan toplam 180 adet anket için SPSS programında genel bir veri tabanı oluşturulmuş ve sorulan sorulara göre genel bir kodlama plânı yapılmıştır. Anketler bu kodlama plânına göre bilgisayara girilmiştir. Bazı araştırma sonuçlarını yüzde oranlarına göre çizelgeler halinde vermek yeterli görülmüş, istatistiksel bir işleme gerek duyulmadan her bir çizelgenin yorumu yapılmıştır.

3. TÜRKİYE' DE HAYVANCILIK

Türkiye'deki mevcut tarımsal işletmelerin % 96.42'si hem bitkisel hem de hayvansal üretim yapmakta olup, % 3,6'sı sadece hayvansal üretim yapmaktadır. Çizelge 2.'de görüldüğü gibi işletme başına düşen hayvan sayısı 10 baş ve yukarı sayıda sığırcılık işletmelerinin oranı % 3,6'dır. Sadece hayvancılıkla uğraşan işletme oranı % 6,6 işletme başına düşen büyükbaş hayvan sayısı 3,9 olup bu oranlar itibariyle hayvancılığı gelişmiş ülkelerin sahip olduğu orana göre oldukça düşüktür (Soysal ve ark. 2004).

Çizelge 2. Çeşitli AB Ülkelerinde İşletme Başına Düşen Büyükbaş Hayvan Sayısı

ÜLKE	HAYVAN SAYISI
İngiltere	68
Danimarka	51
Yunanistan	8
Avustralya	8
Türkiye	3.9

Kaynak: Soysal ve ark. (2004)

Türkiye'de ortalama işletme başına düşen hayvan sayısı 3,9 iken Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine kayıtlı işletmelerde bu durum ortalama 19 baş sığırdır. Birliğe kayıtlı işletmelerin % 45,9'u ortalama 7 baş inek ve 11-20 baş hayvana sahiptir.

Çizelge 3. Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Üyelerinin Ortalama İşletme Büyüklüğü

KAPASİTE (BAŞ)	TOPLAM İŞLETME VARLIĞINA ORANI (%)	ORTALAMA SIĞIR VARLIĞI (BAŞ)	ORTALAMA İNEK VARLIĞI (BAŞ)
5-10	17.3	8.2 ± 1,6	5.5 ± 0,9
11-20	45.9	15.0 ± 2,7	6.6 ± 1,6
21-50	29.8	29.7 ± 7,7	11.3 ± 3,8
51-100	4.8	67.5 ± 13,5	25.6 ± 9,1
101+	2.2	132.6 ± 28,4	53.1 ± 12,7
GENEL	100.0	18.0 ± 2,3	10.2 ± 2,1

Kaynak: Soysal ve ark. (2004)

2008 yılı sonu itibari ile toplam büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre % 1,58 azalış göstererek 10.946.239 baş olarak gerçekleşmiştir. Büyükbaş hayvanlar arasında yer

alan sığır sayısı % 1,60 azalarak 10.859.942 baş olmuştur. Koyun sayısı 2008 yılı sonu itibari ile bir önceki yıla göre % 5,84 azalarak 23.974.591 baş, keçi sayısı ise % 11,02 azalarak 5.593.561 baş olmuştur. Tür ve ırklara göre hayvan sayıları Çizelge. 4'te verilmiştir.

Çizelge 4. Türkiye' de Tür Ve Irklara Göre Hayvan Sayıları

2007				2008			
Hayvan türleri	Sayı (Baş)	Pay %	Toplamda Pay %	Sayı (Baş)	Pay %	Toplamda Pay %	Değişim %
TOPLAM	43.425.932		100	41.032.701		100	
Büyükbaş	11.121.458	100	25,61	10.946.239	100	26,68	- 1,58
Sığır	11.036.753	99,24	25,42	10.859.942	99,21	26,47	- 1,60
Kültür	3.295.678	29,86	7,59	3.554.585	32,73	8,66	7,86
Kültür melezi	4.465.350	40,46	10,28	4.454.647	41,02	10,86	- 0,24
Yerli	3.275.725	29,68	7,54	2.850.710	26,25	6,95	-12,97
Manda	84.705	0,76	0,20	86.297	0,79	0,21	1,88
Küçükbaş	31.748.651	100	73,11	29.568.152	100	72,06	- 6,87
Koyun	25.462.293	80,20	58,63	23.974.591	81,08	58,43	- 5,84
Merinos	971.082	3,81	2,24	1.018.650	4,25	2,48	4,90
Yerli	24.491.211	96,19	56,40	22.955.941	95,75	55,95	- 6,27
Keçi	6.286.358	19,80	14,48	5.593.561	18,92	13,63	- 11,02
Kıl keçisi	6.095.292	96,96	14,04	5.435.393	97,17	13,25	- 10,83
Tiftik keçisi	191.066	3,04	0,44	158.168	2,83	0,39	- 17,22
Diğer	555.823	100	1,28	518.310	100	1,26	- 6,75
Deve	1.057	0,19	0,00	970	0,19	0,00	- 8,23
Domuz	1.813	0,33	0,00	1.717	0,33	0,00	- 5,30
At	188.640	33,94	0,43	179.855	34,70	0,44	- 4,66
Eşek	296.114	53,27	0,68	273.520	52,77	0,67	- 7,63
Katır	68.199	12,27	0,16	62.248	12,01	0,15	- 8,73

(TÜİK 2008)

Ülkemizde toplam süt sığırı sayısı 3,998.000 adettir. Bunların % 56,6' sı 1-9 başlık işletmeler, % 25,2' si 10-29 baş, % 14,7' si 30-49 baş, % 3,2' si 50-99 baş ve % 0,3' ü 100 başlık ve üzeri işletmelerdir. (TÜİK, 2008)

4. TRAKYA' DA HAYVANCILIK

Bölgemizde Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne illeri olmak üzere bu üç ildeki toplam işletme sayısı Tekirdağ da 22.438 adet, Kırklareli de 19.105 adet ve Edirne de 28.621 adet işletme bulunmaktadır. Bu illerde Tekirdağ ili toplam hayvan sayısı 157.621 baş, Kırklareli ilinde 131.823 baş ve Edirne ilinde 193.700 baş hayvan bulunmaktadır.

Bölgemizde 2009 yılı itibariyle toplam 398.000 adet büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Bunların 161.976 başı sağlır durumdadır. Üretilen süt miktarı ise 590.727,52 ton/yıl'dır. Ortalama hayvan başına süt üretimi yıllık 3647 litre ile Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bunun sebebi kültür ırkları ve melezlerinin toplam hayvan varlığı içindeki oranlarının artmasından kaynaklanmaktadır.

Çizelge5. Tekirdağ-Kırklareli-Edirne İllerindeki Hayvan Sayılarına Göre Süt Üretimi

Yıl	Hayvan Sayısı	Sağlır	Süt(Ton)
2009	398.000	161.976	590.727,52
2008	390.679	160.095	576.447,46
2007	388.512	160.725	571.155,05
2000	284.860	144.355	422.935,01
1991	349.802	176.501	355.279,00

(TÜİK, 2009)

Trakya da Malkara, Lüleburgaz, Babaeski, Havsa ve İpsala ilçelerinin köylerinin neredeyse tamamında tarımsal kalkınma kooperatifleri mevcuttur. Bu merkezlerde süt satışı ve yem tedarikleri kooperatifler kanalıyla yapılmaktadır. Kooperatif olmayan köylerde ise süt satışı süt üreticiler birlikleri kanalıyla yapılmaktadır. Bu birlik ve kooperatifler üreticilerin hayvancılık konusundaki tüm ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet vermektedirler. Bunun en iyi örneklerinden olan Hamitabat Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi bünyesinde mezbaha, et işleme ve sucuk salam üretim tesislerine sahiptir. Bölgede bulunan yetiştiriciler besi hayvanlarını piyasa değerlerinin üzerinde bu kooperatife satarak değerlendirmektedirler. Süt konusunda ise Gözsüz Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi üyelerinin üretmiş olduğu sütleri mamul ürün olarak satmak için bir süt işleme tesisi kurmuştur. Bu tür faaliyetler üreticiyi koruyacak ve aynı zamanda bölge hayvancılığının gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Aynı zamanda Danone, Ülker ve Bahçivan gibi süt firmalarının bulunduğu Lüleburgaz ilçesinde 100 baş ve üzeri kapasiteli birçok yeni işletme kurulmuş ve kurulmaya devam etmektedir. Bunda en önemli etken süt firmalarının bu bölgede olması ve hayvancılık sektörüne yapılan uygun yatırım kredileri olmuştur.

5. TÜRKİYE' DE UYGULANAN HAYVANCILIK POLİTİKALARI

Türkiye de hayvancılık politikaları 1960'lı yıllarda ciddiye kazanmaktadır. Bu yıllarda birçok kamu kuruluşu (SEK, EBK, YEMSAN) devreye sokularak devletin hayvansal üretimde etkin olması sağlanabilmiştir. Ancak 1980'li yıllardan sonra uygulanan ekonomi politikaları gereği devlet bu kuruluşları özelleştirmeye başlamış ve hayvancılık piyasasından çekilmiştir.

1980' den sonra havan yetiştiriciliğinin geliştirilmesi ve üretici örgütlenmesine yönelik olarak süt sığırcılığı ile ilgili kooperatifler kurulmuştur. Bu dönemde hayvancılık açısından önemli bir diğer adım da İtalyan Hükümeti ile ortak TÜRK-ANFİ Projesi ve Alman hükümeti ile ortak GTZ Projesi uygulamaya konulmasıdır.

Ülkemiz hayvancılığı özellikle 1980 sonrası uygulanan politikalar sonucu hayvancılık sektörüne sağlanan destekler yetersiz kalmış ve sektör ciddi anlamda bir darboğaza girmiştir.

1995 yılından sonra üreticilerin örgütlenmesine yönelik yapılan çalışmalar ile 2000 yılında uygulamaya konulan ve 5 yıl süreli "Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı" hayvancılık için uygulanan en gerçekçi politikalar olmuştur.

Bu gün ise SEK'in yerini yabancı ortaklı ve yerli 3-4 tane süt firması almıştır. Ve bunlar da kartel oluşturarak üreticilerin kaderi olmuşlardır. Et balık kurumu gerçek görevlerini yerine getirememektedir. YEMSAN' in yerine de yine yabancı ve yerli birkaç tane firma kartel oluşturarak üreticilerin kötü şansı olmuşlardır.

Günümüzde uygulanan hayvancılık politikaları ise kaynakların etkin kullanımı ilkesi doğrultusunda ekonomik, sosyal, çevresel ve örgütlü, rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir hayvancılık sektörünün oluşturulması amaçlanmıştır.

6. ARAŞTIRMA BULGULARI

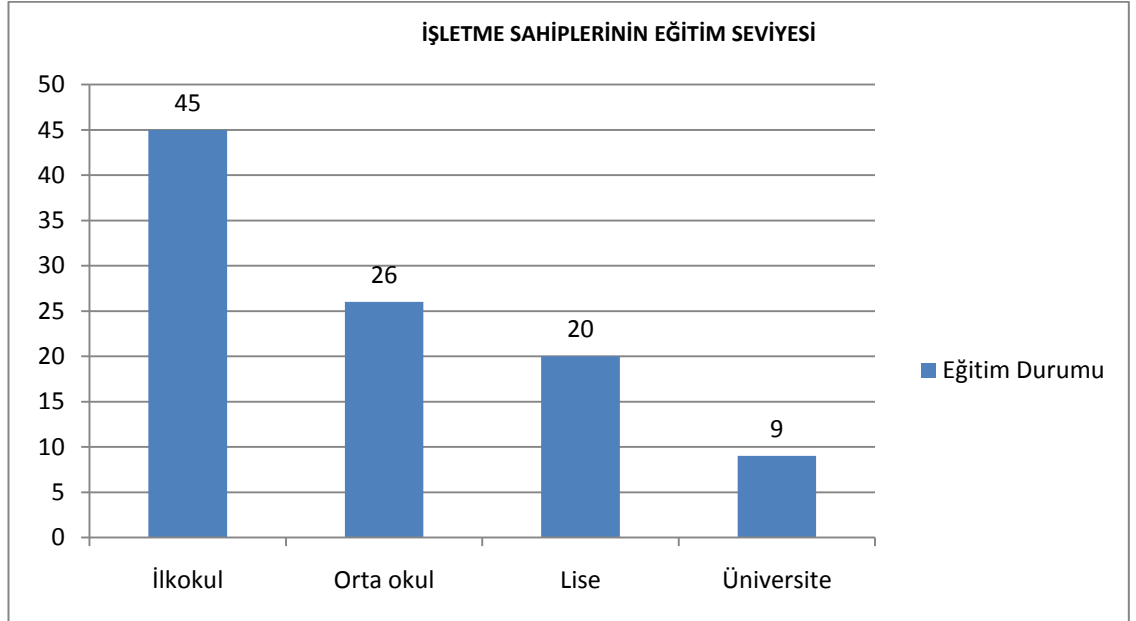
6.1. Anket Sonuçları

Yapılmış olan bu çalışmada Trakya bölgesindeki süt sığırcılığı işletmelerinin mevcut durumlarının ortaya çıkarılması, işletme sahiplerinin hedef ve beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

6.1.1. İşletme Sahipleri Hakkında Edinilen Bilgiler

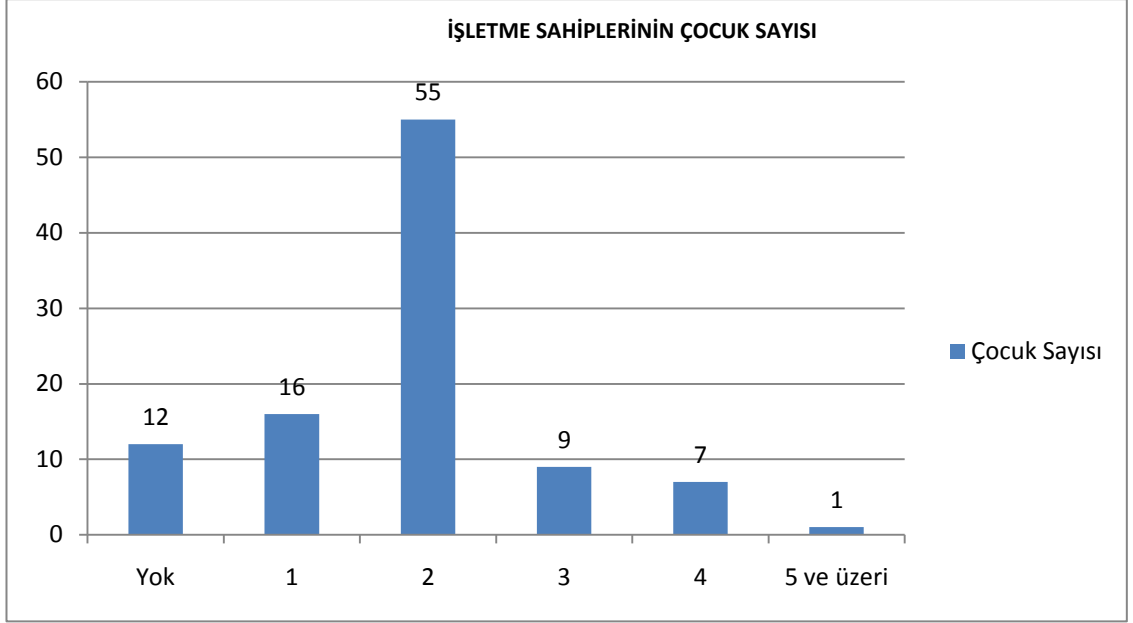
6.1.1.1. İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri ve Aile Durumlarının İncelenmesi

İşletme sahiplerinin % 45 'i ilkokul mezunu, % 26 'sı ortaokul, % 20' sı lise ve % 9' u üniversite mezunudur. (Şekil.1) Önal, A.R. (2006) aynı bölgede yaptığı çalışmada işletme sahiplerinin % 68,2' si ilkokul mezunu, % 15,9' u ortaokul mezunu, % 9,1' i lise mezunu ve % 4,5' i üniversite mezunu olduğunu bildirmiştir. Yeniliklerin kabul görmesinde işletme sahiplerinin eğitim seviyesi çok önemlidir. Eğitim seviyesi arttıkça işletmelerin gelişimi daha hızlı olacaktır.

Şekil 1. İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyesi

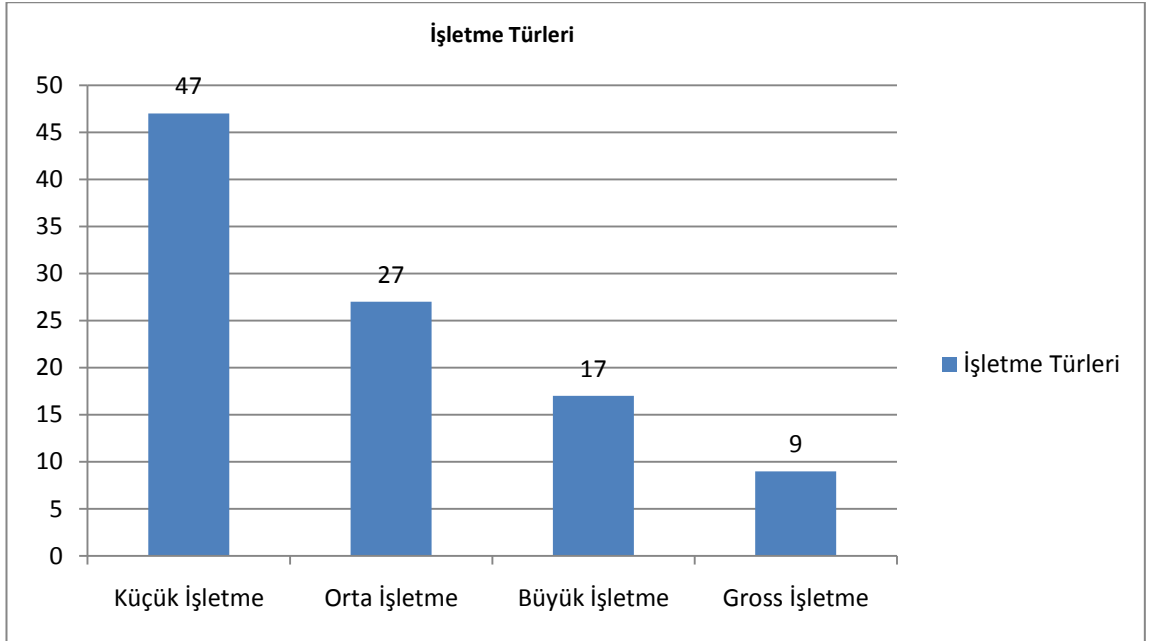
İşletme sahiplerinin % 12' sinin çocuğu yok, % 16' sı 1 çocuk sahibi, % 55' i 2 çocuk sahibi, % 9' u 3 çocuk sahibi, % 7' si 4 çocuk sahibi ve % 5' i 5 ve daha fazla çocuğa sahiptirler. (Şekil. 2)

Şekil. 2 İşletme Sahiplerinin Çocuk Sayısı

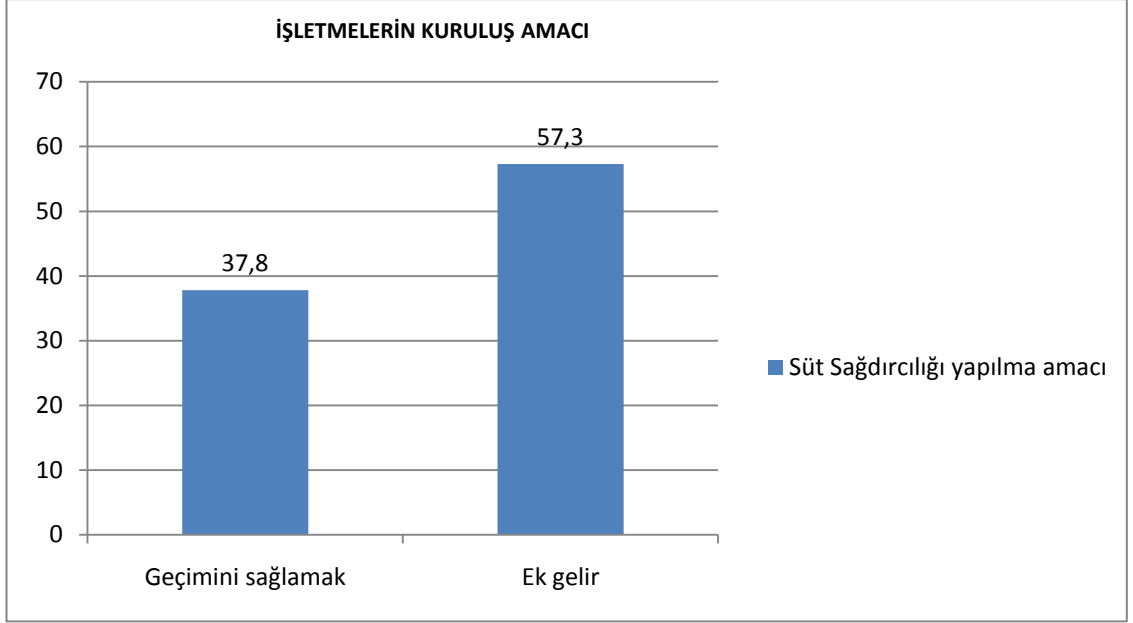
6.1.1.2. İşletmelerin Yapıları

İncelenen işletmelerin % 47' si küçük işletme, % 27' si orta işletme, % 17' si büyük işletme ve % 9'u gross işletme olarak belirlenmiştir (Şekil. 3).

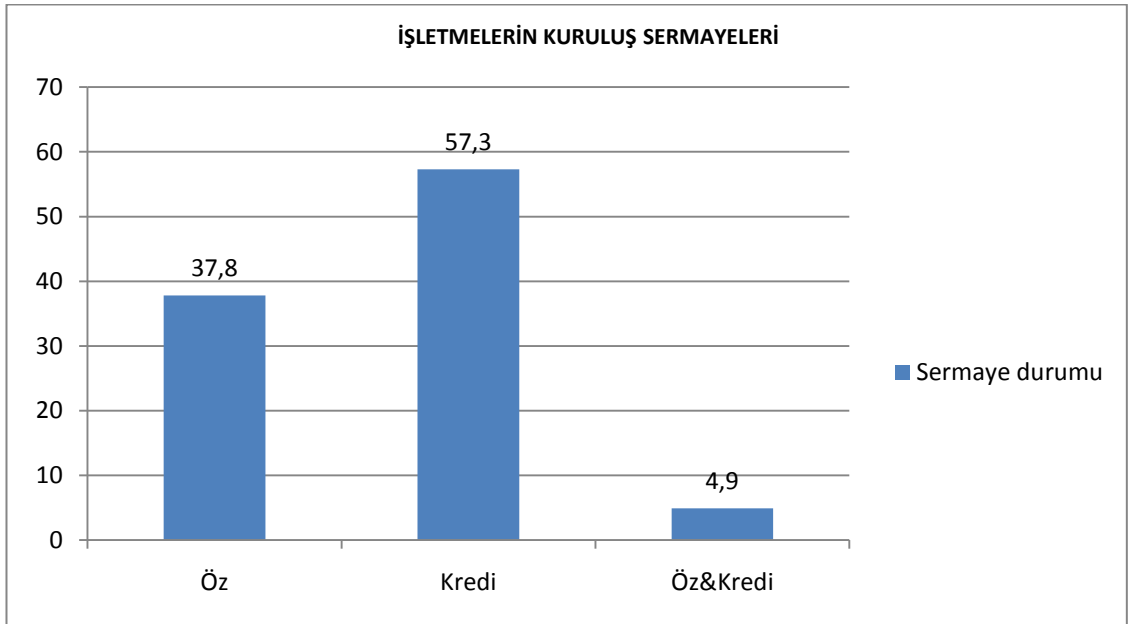
Şekil. 3 İşletme Türleri

İşletme sahiplerinin % 38' i geçim sağlamak amacı ile ve % 57' si ek gelir sağlamak amacı ile hayvancılık yapmaktadır (Şekil 4). İşletme sahiplerinin çoğunluğunun hayvancılık faaliyetini ek gelir kaynağı olarak görmesi bu faaliyete yeterince önem vermemelerine sebep olmaktadır. Bu da hayvancılık faaliyetinin istenilen oranda gelişmesine engel olmaktadır.

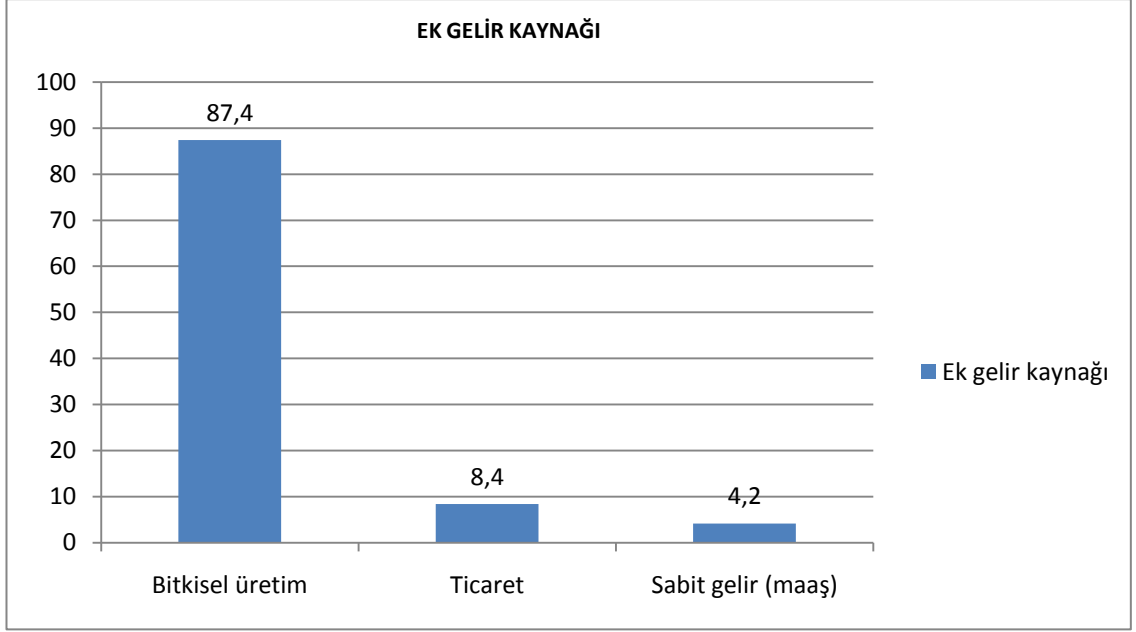
Şekil. 4 İşletmelerin Kuruluş Amacı

İşletme sahiplerini % 38' i öz sermaye, % 57' si krediyle ve % 5' i öz sermaye artı kredi ile işletmelerini kurmuşlardır (Şekil 5). İşletmelerin yarısının kredi ile kurulduğu görülmesinin sebebi mevcut işletmelerin yatırımlarını kredi kullanarak yapmalarındır. Bunun sebebi son yıllarda uygulanan teşvik ve düşük faizli kredilerin olmasıdır.

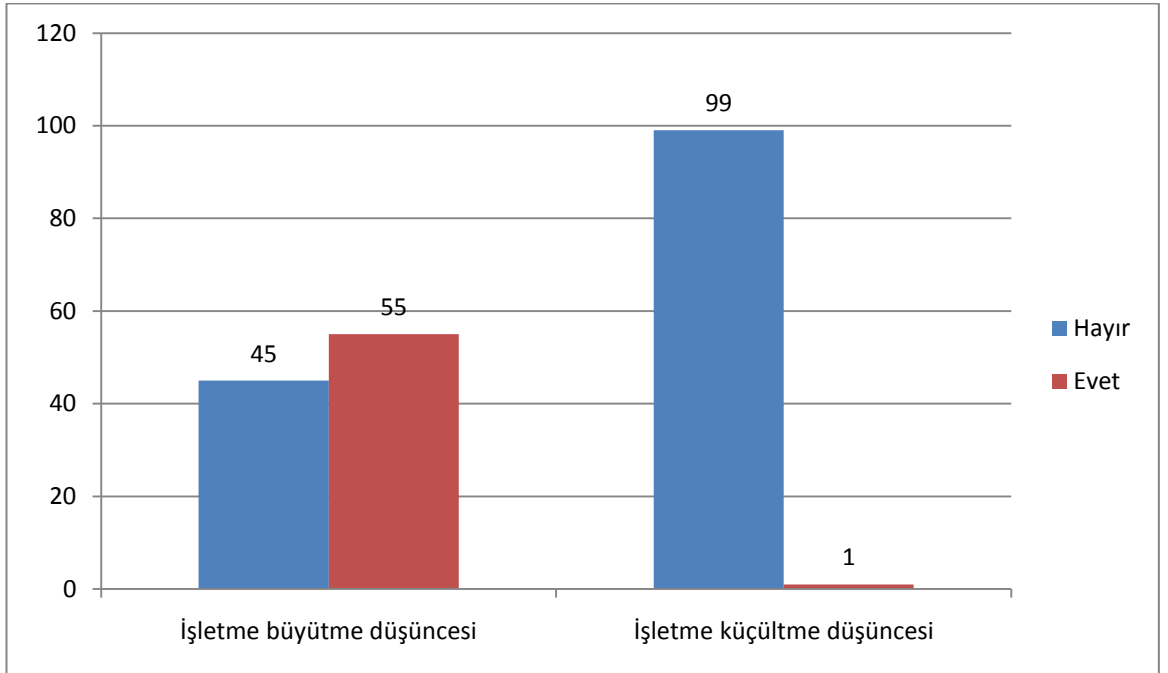
Şekil. 5 İşletmelerin Kuruluş Sermayeleri

İşletme sahiplerinin ek gelir kaynakları incelendiğinde % 87' si bitkisel üretim, % 9' u ticaret ve % 4' ünün sabit bir gelire sahip olduğu görülmektedir (Şekil. 6). Fakat bitkisel üretim yapan işletmelerin yeterince yem bitkisi üretimine alan ayırmamaları önemli bir sorundur.

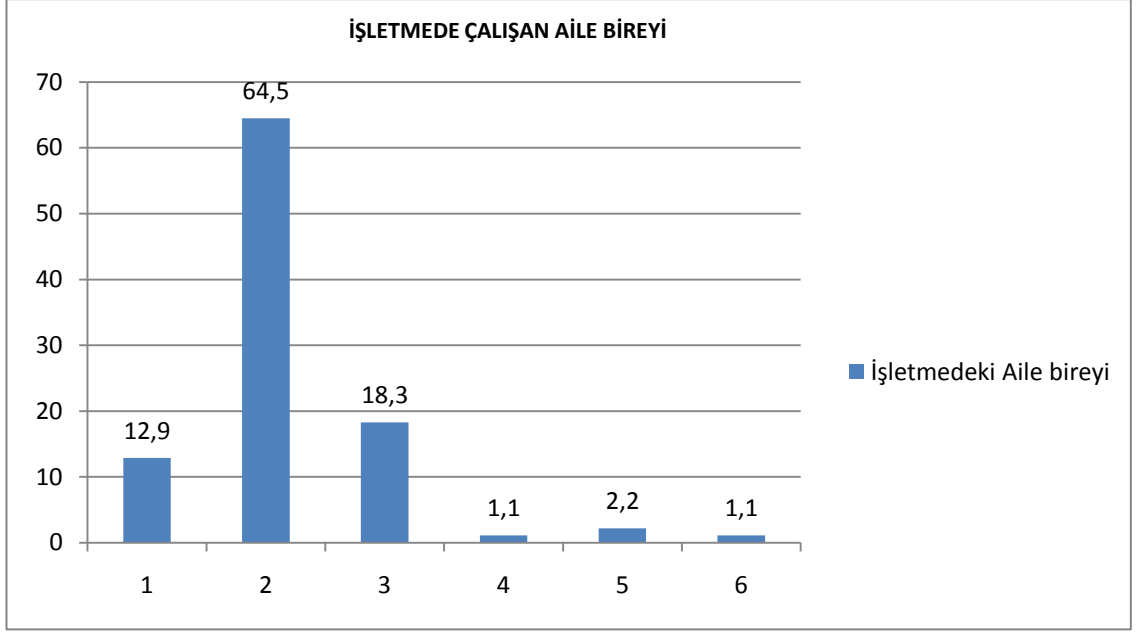
Şekil. 6 İşletmelerin Ek Gelir Kaynakları

İletme sahiplerinin % 55' i işletmeyi büyütme düşüncesinde, % 45' i büyütme düşüncememektedir. Aynı zamanda işletme sahiplerinin % 1' i küçülmeyi düşünürken, % 99' u küçülmeyi düşünmemektedir (Şekil. 7). Bunun sebebi hayvansal üretimin bitkisel üretime oranla daha iyi gelir getirmesidir.

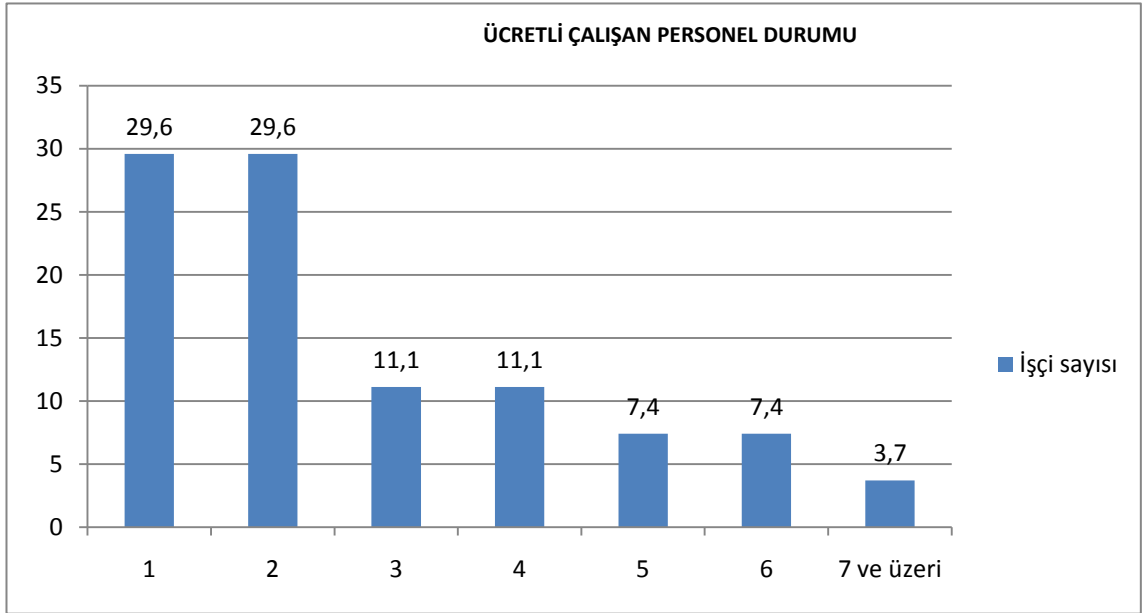
Şekil. 7 İşletme Sahiplerinin İşletmeyi Büyütme ve Küçültme Hedefleri

İşletmede çalışan aile bireylerinin sayısına bakıldığında işletmelerin % 13' ü 1 kişi, % 65' i 2 kişi, % 18' i 3 kişi, % 1' i 4 kişi, % 2' si 5 kişi ve % 1' i 7 ve daha fazla aile bireyi çalıştığı görülmektedir (Şekil. 8).

Şekil. 8 İşletmede Çalışan Aile Bireyleri

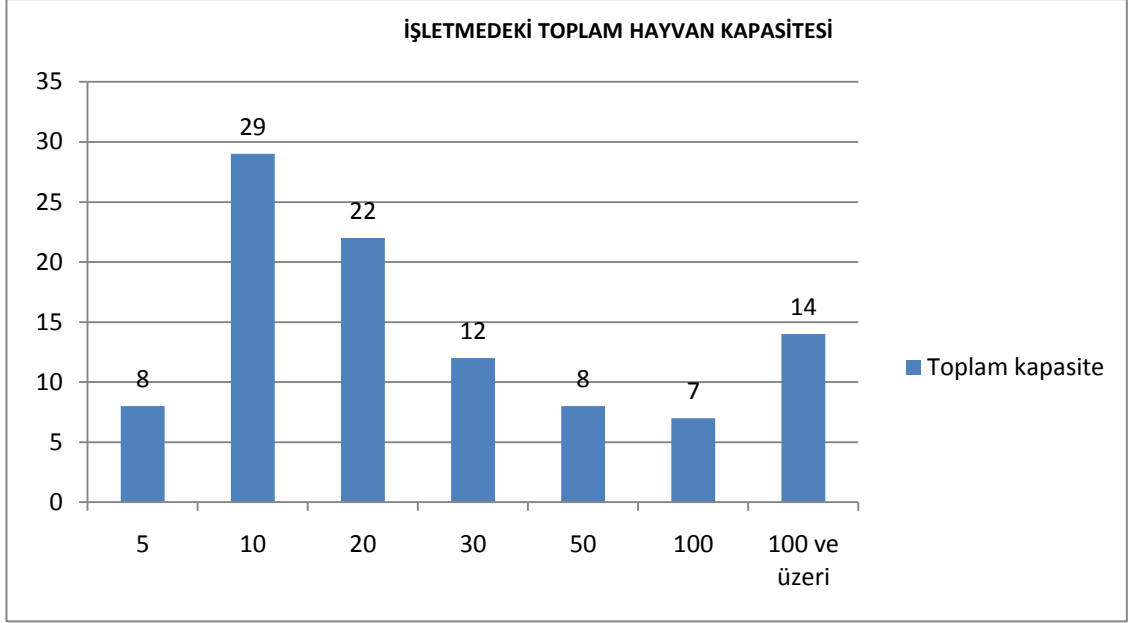
İşletmede aile bireyleri dışında ücretli olarak çalışan personel konusu incelendiğinde işletmelerin % 30' u 1 kişi, % 30' u 2 kişi, % 11' i 3 kişi, % 11' i 4 kişi, % 7' si 5 kişi, % 7' si 6 kişi ve % 4' ü 7 kişi ve üzeri personel çalıştırmakta olduğu görülmektedir (Şekil 9).

Şekil. 9 İşletmede Aile Bireyleri Dışında Ücretli Çalışan Personel Durumu

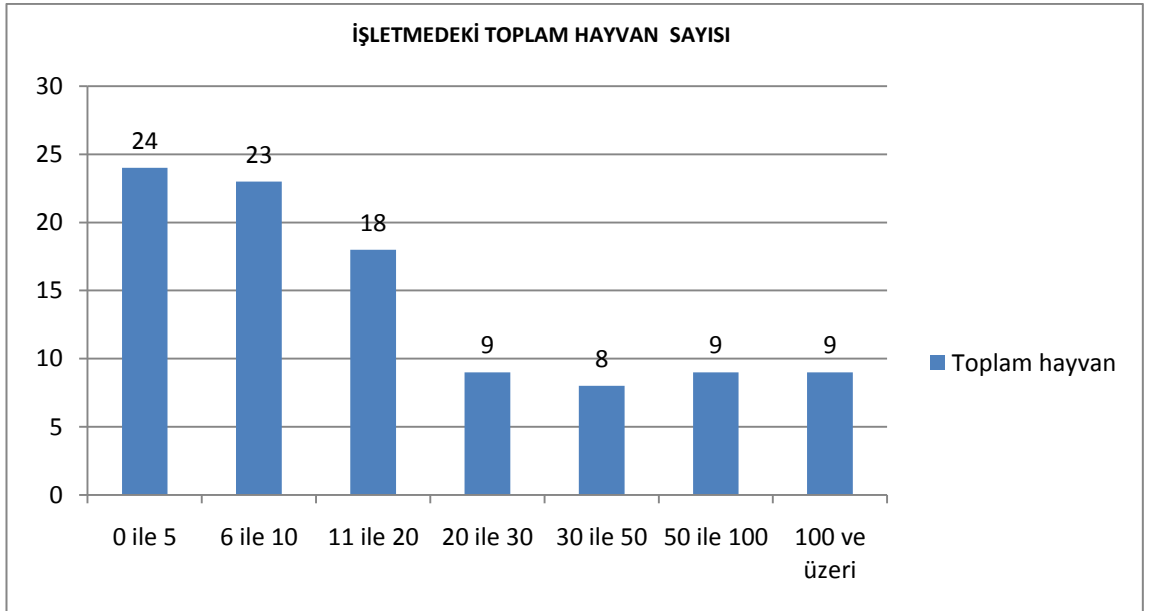
6.1.1.3. Mevcut Hayvan Varlığı ve Dağılımları

İşletmelerde kapasite değerlendirildiğinde, işletmelerin % 8' i 5 baş, % 29' u 10 baş, % 22' si 20 baş, % 12' si 30 baş, % 8' i 50 baş, % 7' si 100 baş ve %14' ü 100 başın üzerinde kapasiteye sahip oldukları görülmektedir (Şekil. 10).

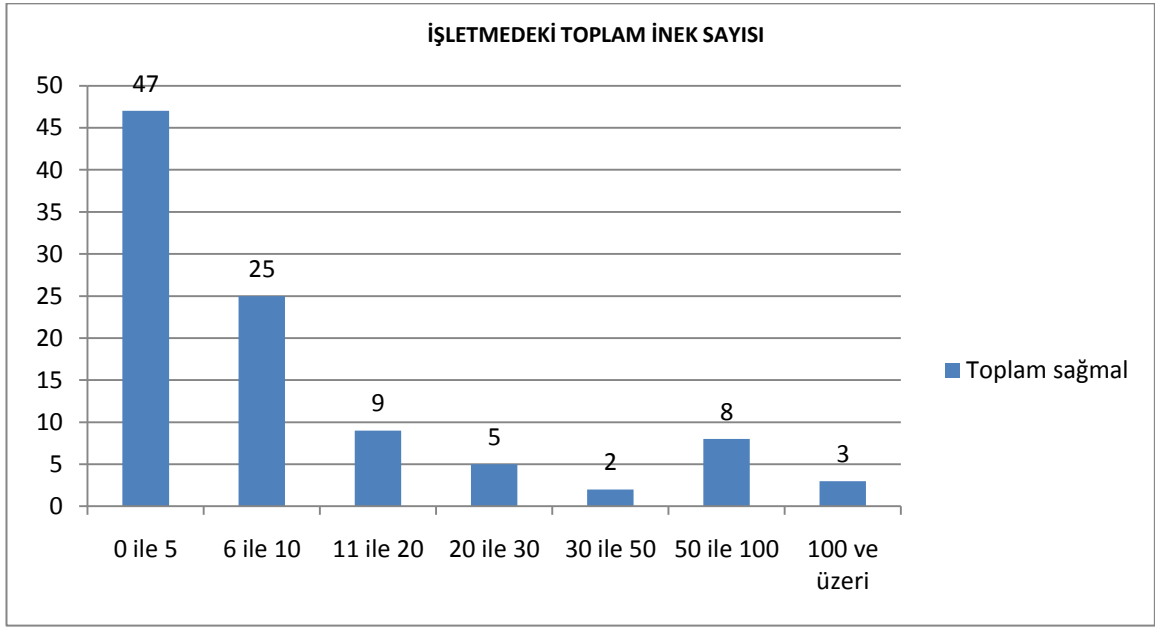
Şekil. 10 İşletme Kapasiteleri

İşletmelerin % 24' ü 0-5 baş hayvana sahip, % 23'ü 6-10 baş hayvana sahip, % 18' i 11-20 baş hayvana sahiptir. % 9' u 20-30 baş hayvana sahip, % 8' i 30-50 baş hayvana sahip, %9' u 50-100 baş hayvana sahiptir. % 9' u 100 baş ve üzerinde hayvan varlığına sahip olduğu görülmektedir (Şekil 11). Akman, N. Ve M., Özder (1992) aynı bölgede yaptıkları çalışmada işletme başına düşen ortalama hayvan sayısını 10,68 olarak bildirmişlerdir.

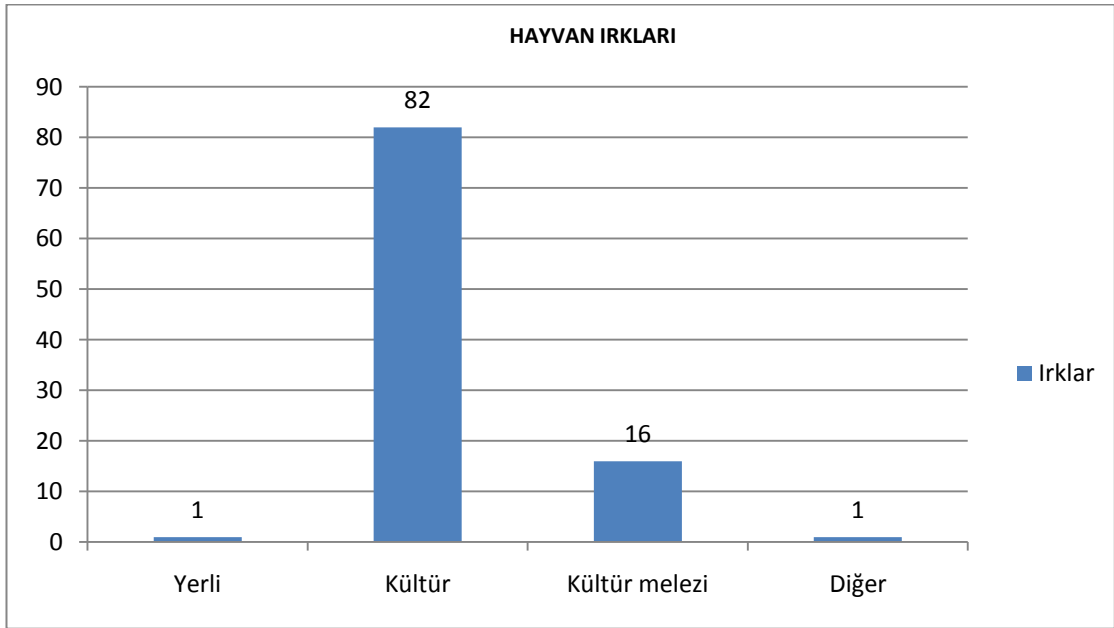
Şekil. 11 İşletmedeki Toplam Hayvan Sayısı

İşletmelerin % 47'sinde 0-5 baş inek, % 25' inde 6-10 baş inek, % 9' unda 11-20 baş inek, % 5' inde 20-30 baş inek, % 2' sinde 30-50 baş inek, % 8' inde 50-100 baş inek ve % 3'ünde 100 baş ve üzeri inek olduğu görülmektedir (Şekil. 12).

Şekil. 12 İşletmedeki Toplam İnek Sayısı

İşletmelerde bulunan hayvanların % 82' si kültür ırkı, % 16' sı kültür melezi ırklar, % 1' i yerli ve % 1' i de diğer ırklardan oluşmaktadır (şekil. 13).

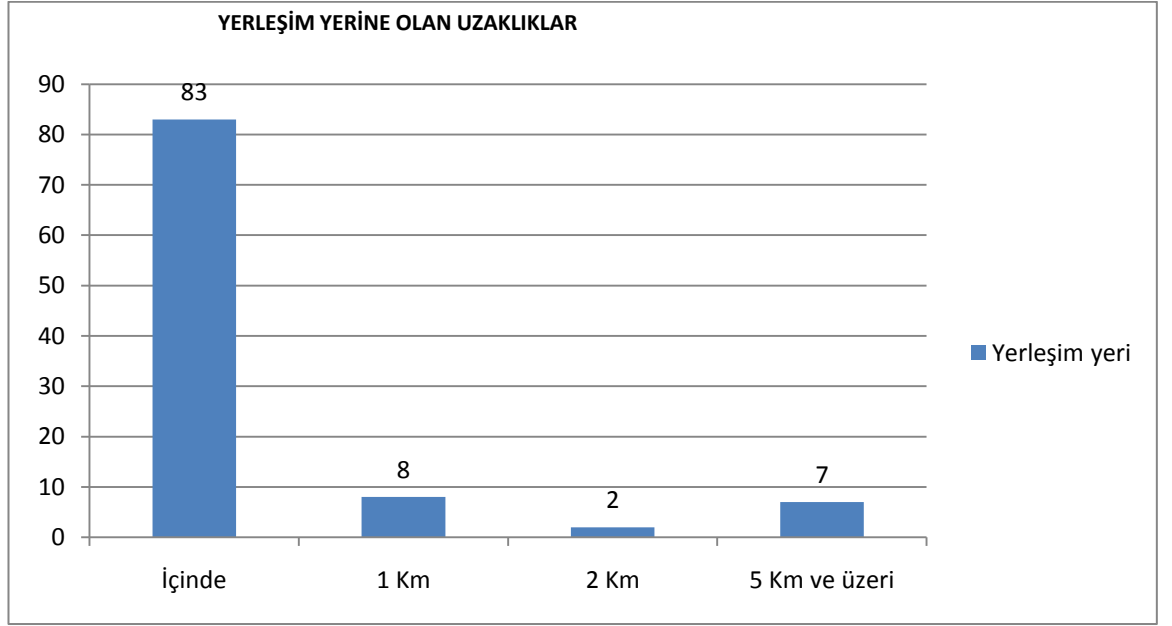
Şekil. 13 İşletmelerde Bulunana Hayvanların Irklara Göre Dağılımı

6.1.1.4. Hayvan Barınaklarının Durumu ve İşletmedeki Mevcut Donanımlar

İşletmelerin yerleşim yerine olan uzaklığı, mevcut ahır tipleri, sulama şekilleri, sağım hane, doğum hane, revir gibi bir süt sığırı işletmesinde olması gereken teknik şartlar belirlenmiştir.

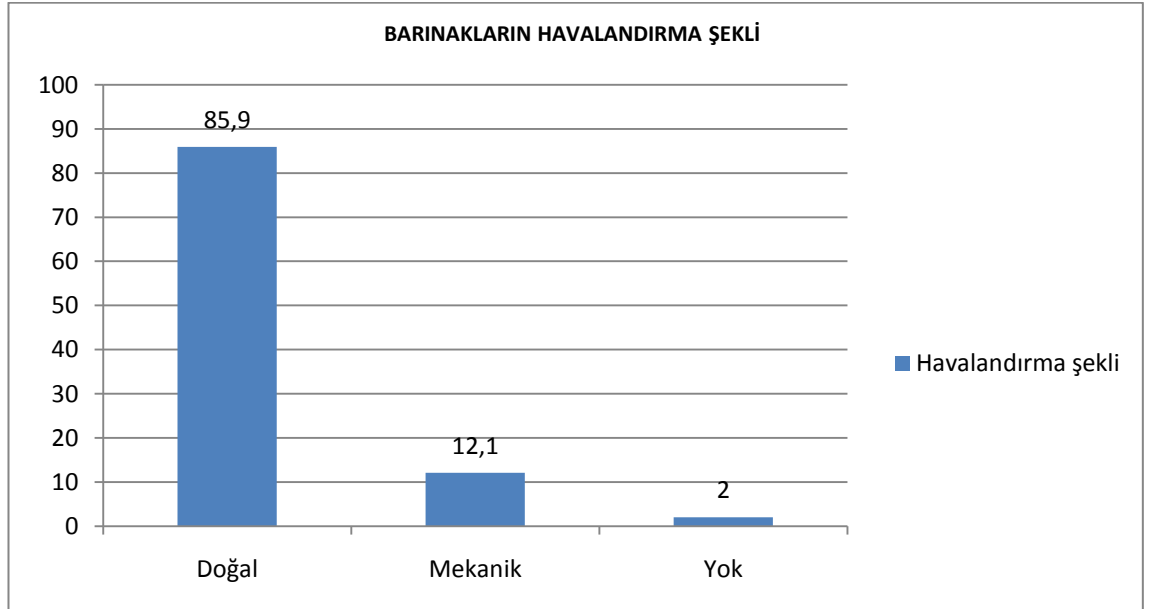

İşletmelerin % 83' ü yerleşim yeri içerisinde, % 8' i yerleşim yerine 1 km mesafede, % 2' si yerleşim yerine 2 km mesafede ve % 7' si yerleşim yerinden 5 km ve üzeri mesafede bulunmaktadır (Şekil. 14).

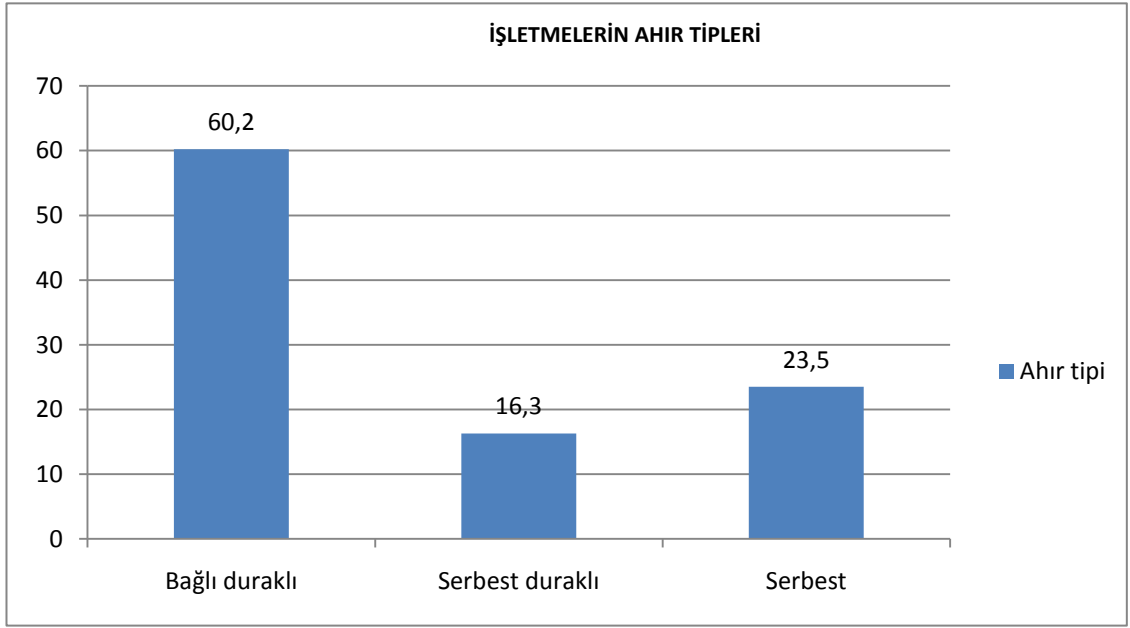
Şekil. 14 İşletmelerin Yerleşim Yerine Uzaklıkları

İşletmelerin % 86' sı doğal havalandırma, % 12' si mekanik havalandırma ve % 2' si ise havalandırmaya sahip olmadığı görülmektedir (Şekil. 15).

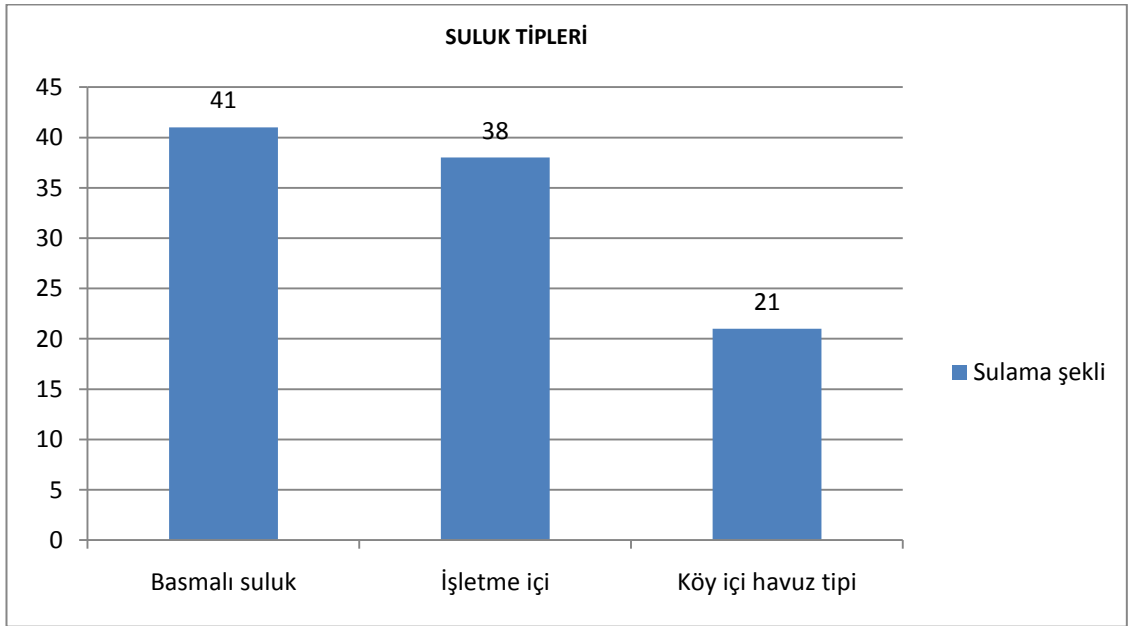
Şekil. 15 Barınakların Havalandırma Şekli

İşletmelerin % 60' ı bağlı duraklı, % 16'sı serbest duraklı ve % 24' ü serbest tipli işletmelerden oluşmaktadır (Şekil. 16). İşletmelerin yarısından çoğunun bağlı duraklı olması süt sığırcılığında büyük önem arz eden hayvanların konforu için son derece olumsuz şartlar oluşturmaktadır. Bu da ineklerin süt verimini ve sağlık koşullarının olumsuz etkilemektedir.

Şekil. 16 İşletmelerin Ahır Tipleri

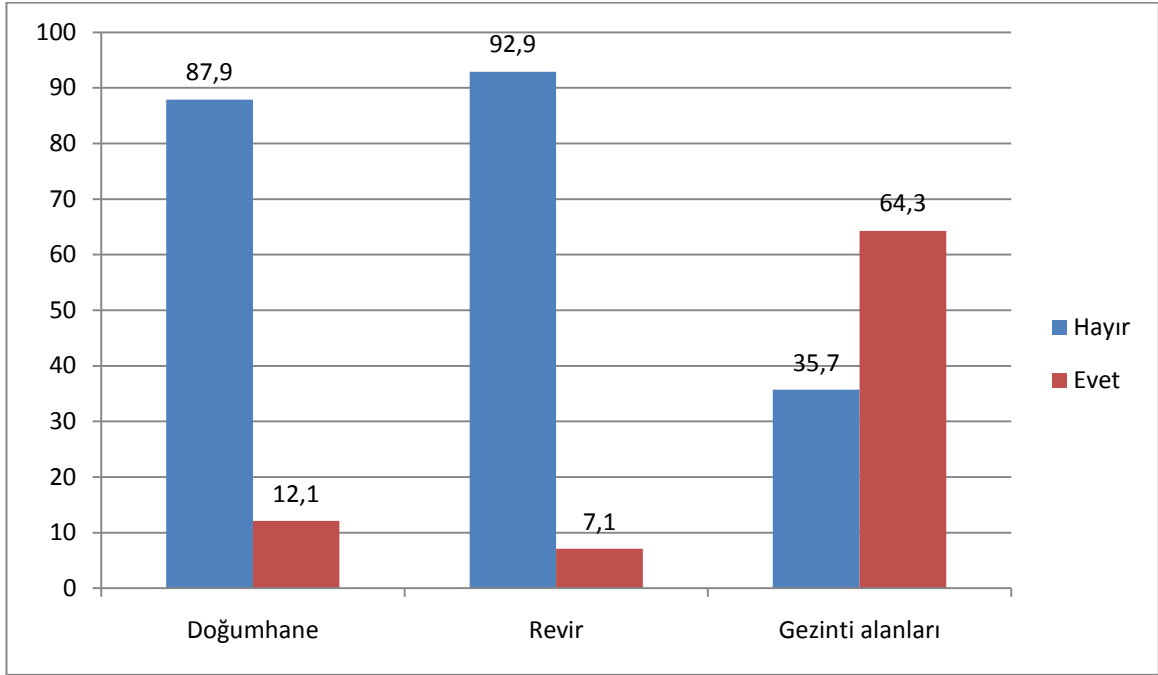
İşletmede bulunan suluk tiplerinin % 41' i basmalı suluk tipi, % 38' i işletme içi havuz tipi ve % 21' i ise köy içi havuz tipi suluk olduğu görülmüştür (Şekil. 17).

Şekil.17 Suluk Tipleri

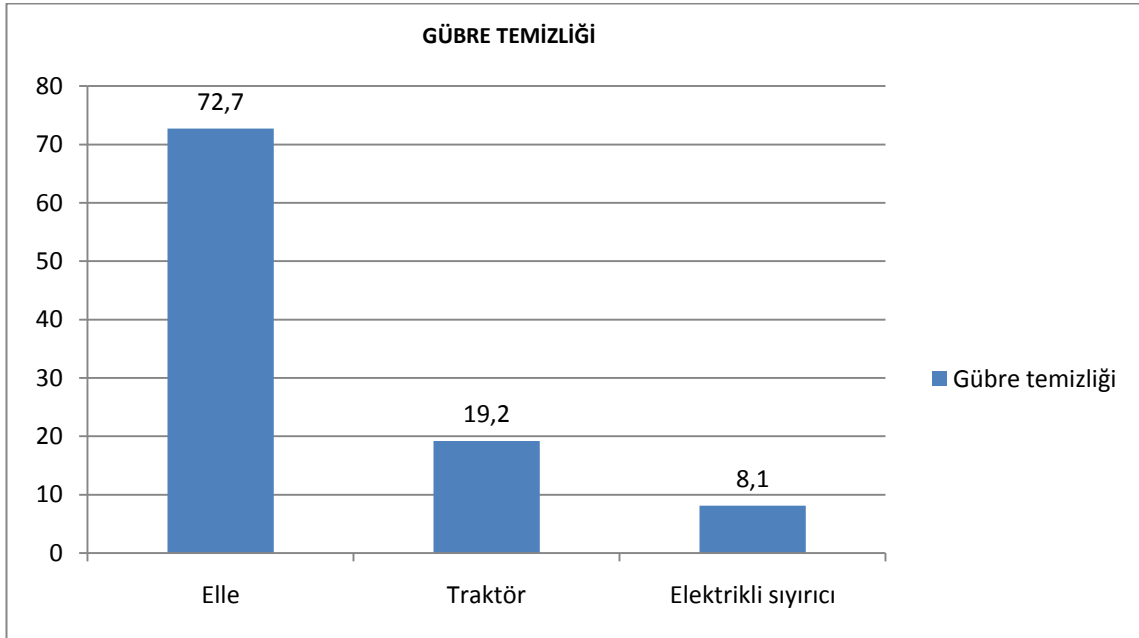
İşletmelerin % 88' inde ayrı bir doğum hane bulunmamakta, % 12' sinde ise ayrı bir doğumhane bulunmaktadır. İşletmelerin % 93' ünde ayrı bir revir bulunmamakta, % 7' sinde ise ayrı bir revir bulunmaktadır. İşletmelerin % 64' ün de gezinti alanı bulunmakta, % 36' sında ise gezinti alanı bulunmamaktadır (Şekil. 18). İşletmelerin % 90'ına yakınında ayrı bir

doğum bölmesinin bulunmaması; doğum sonrası yaşanan metrit ve üreme bozukluklarının yaşanmasının ana sebebini oluşturmaktadır.

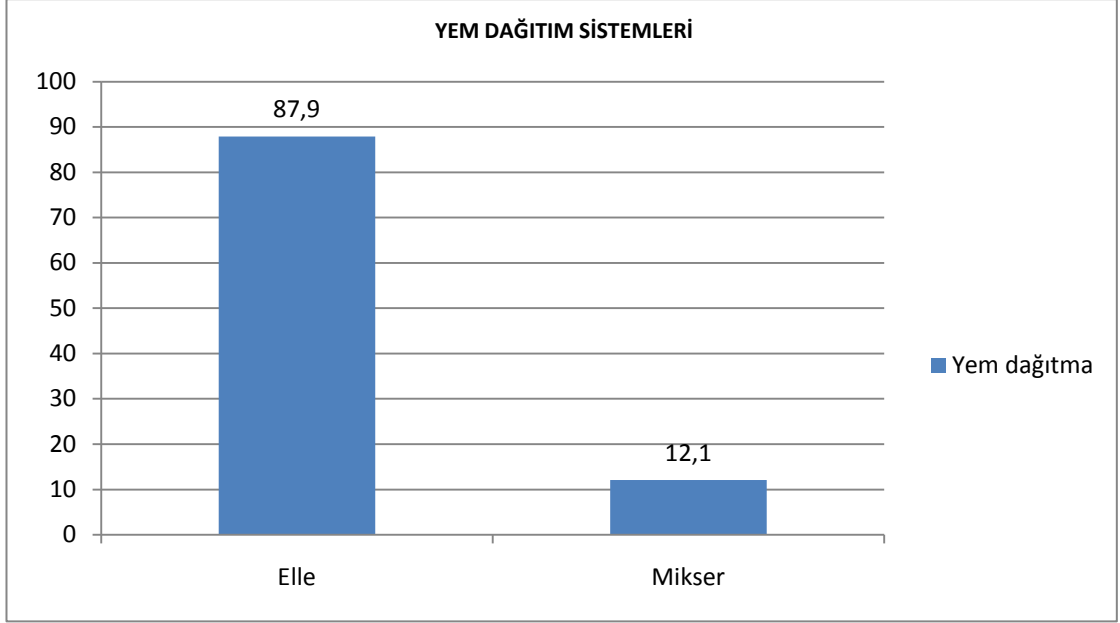
Şekil. 18 İşletmelerde Bulunan Doğumhane, Revir ve Gezinti Alanları

İşletmelerde gübre temizliğinin % 73' ü elle, % 19' u traktör ile ve % 8' i elektrikli sıyrıcı ile yapılmaktadır (Şekil. 19).

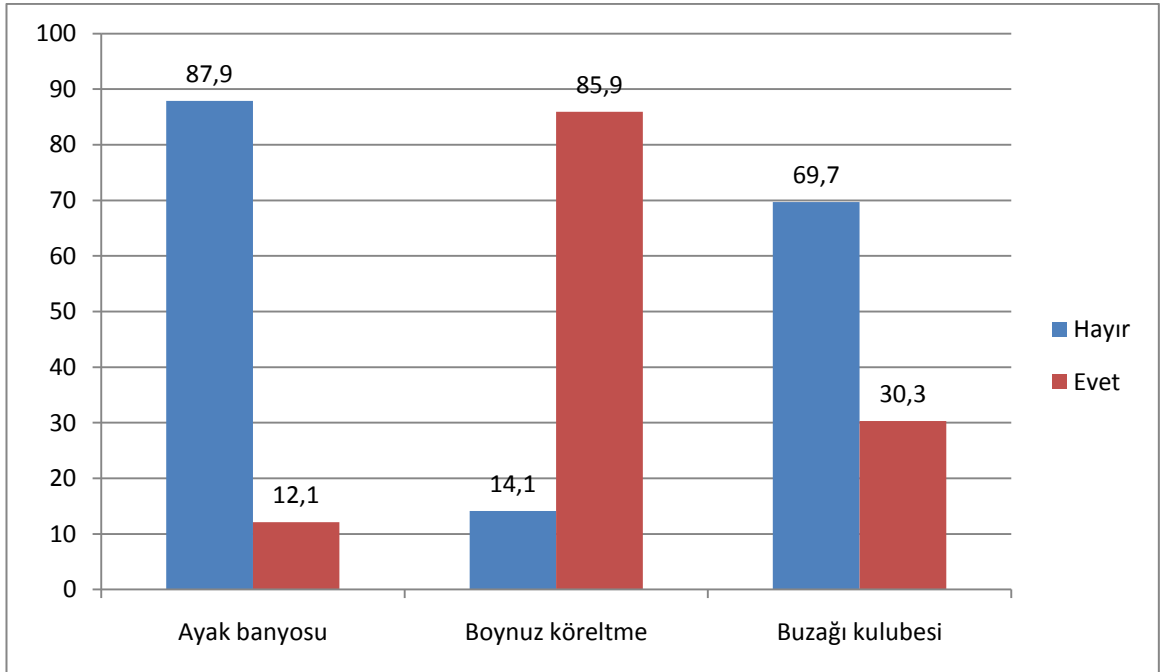
Şekil. 19 İşletmelerde Gübre Temizliği

İşletmelerin % 88' inde yem dağıtımı elle yapılırken sadece % 12' sin de yem çırpıcı kullanılmaktadır (Şekil. 20).

Şekil. 20 Yem Dağıtım Sistemleri

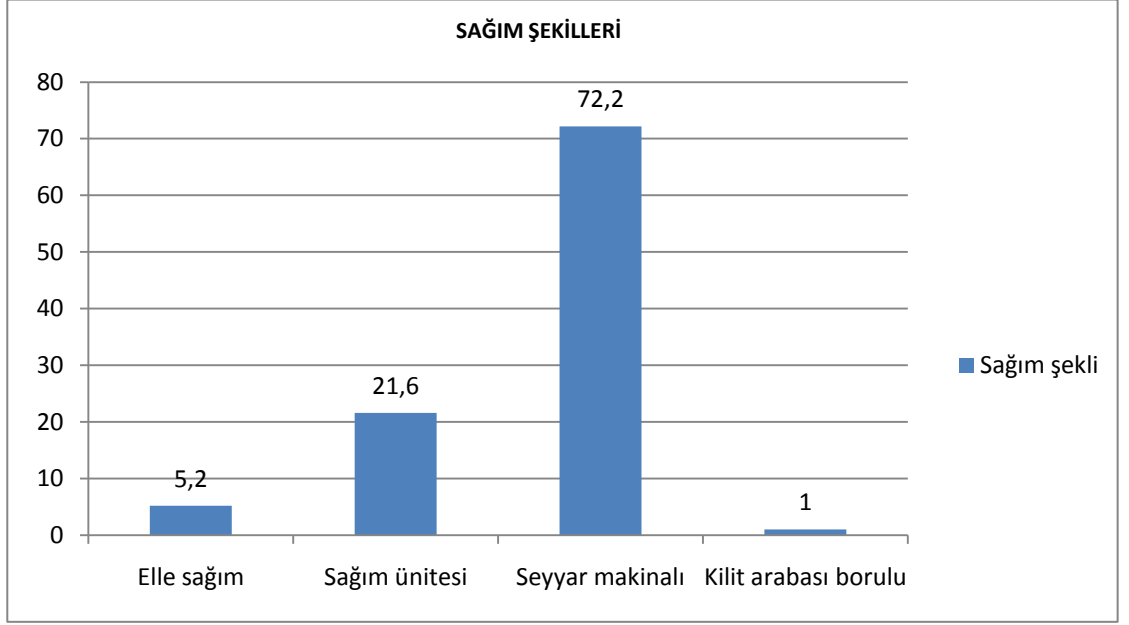
İşletmelerin % 12' sin de ayak banyosu bulunurken, % 88' in de ayak banyosu bulunmamaktadır. İşletmelerin % 30' un da buzağı kulübesi bulunurken, % 70' in de buzağı kulübesi kullanılmamaktadır. Ayrıca İşletmelerin % 86' sını da boynuz köreltme uygulanırken, % 14' ün de boynuz köreltme uygulanmamaktadır (Şekil. 21). Kulübe olmadan kapalı barınaklarda yetiştirilen buzağılar ishal olmakta ve akciğer sorunları yaşamaktadırlar.

Şekil. 21 Ayak Banyosu, Boynuz Köreltme ve Buzağı Kulübesi

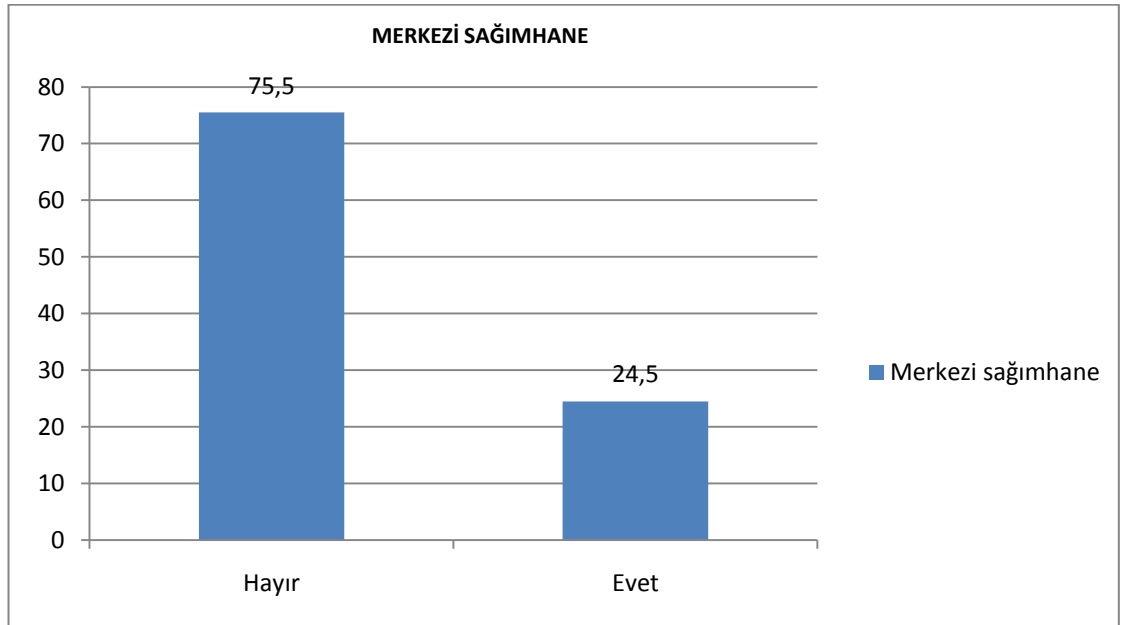
İşletmelerin % 5' in de elle sağım yapılırken, % 22' sin de sağım ünitesi, % 72' sin de seyyar makine ve % 1' inde kilit arkası borulu sistem kullanılarak sağım yapılmaktadır.

(Şekil. 22). Akman, N. Ve Özder, M. (1992) aynı bölgede yaptıkları çalışmada işletmelerde sağımın % 24' ünün elle ve % 76' sının makine ile sağım yaptığını bildirmişlerdir.

Şekil. 22 Uygulanan Sağım Şekilleri

İşletmelerin % 24' ün de merkezi bir sağımhane kullanılırken % 76' sını da merkezi bir sağımhane bulunmamaktadır (Şekil. 23).

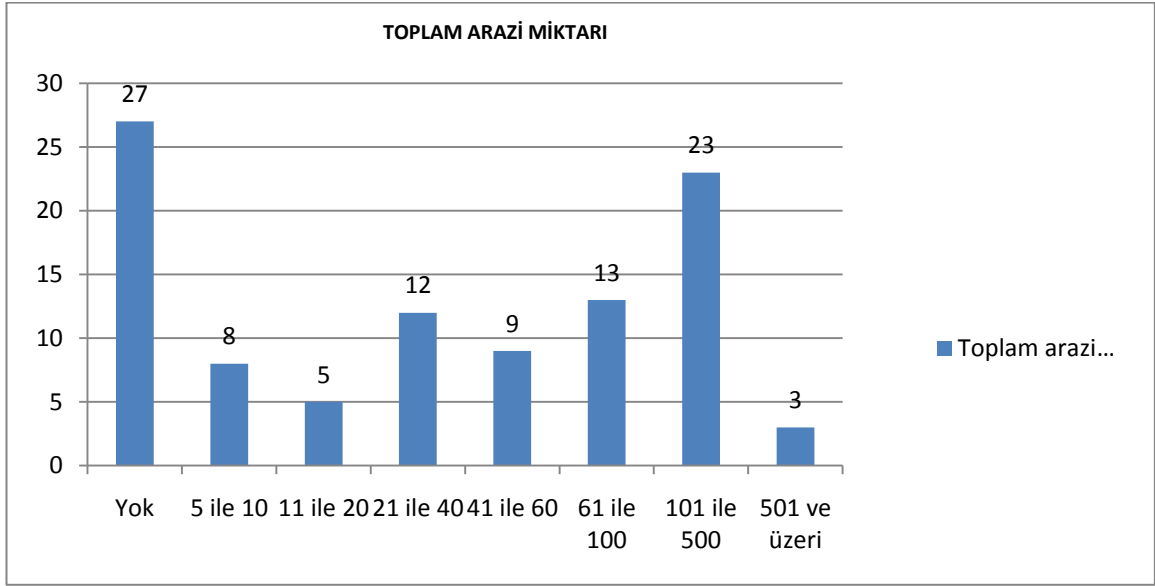

Şekil. 23 Merkezi Sağımhane

6.1.1.5. Toplam Arazi Miktarı

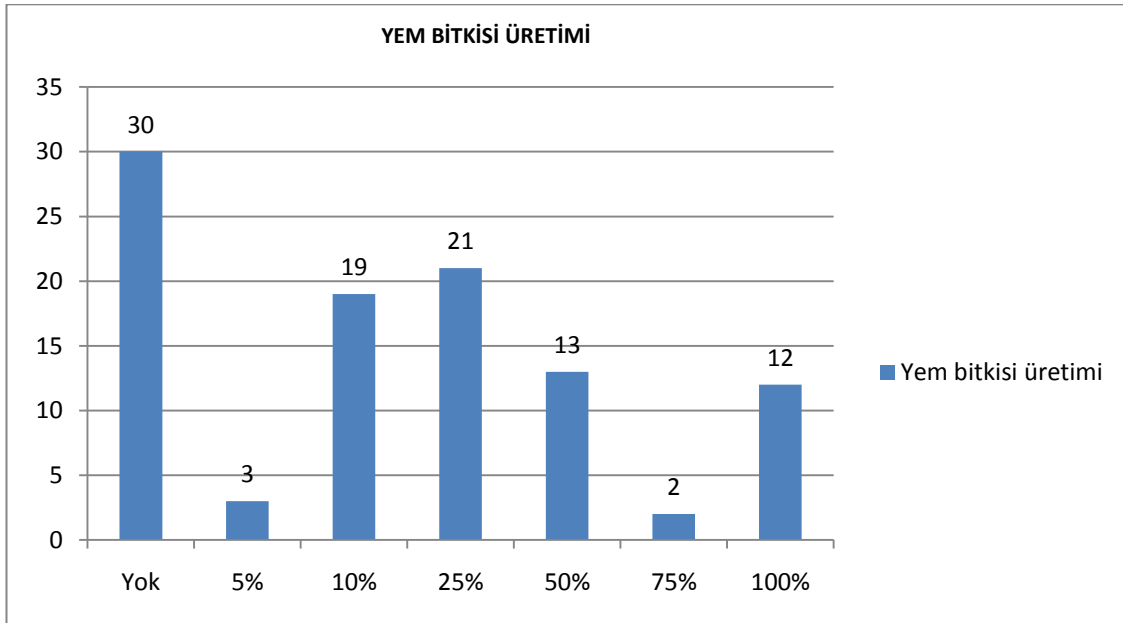
İşletme sahiplerinin % 8' in de 5-10 dekar, % 5' in de 11-20 dekar, % 12' sin de 21-40 dekar, % 9' un da 41-60 dekar, % 13' ün de 61-100 dekar, % 23' ün de 100-500 dekar, %

3'ün de 501 ve üzeri araziye sahip olup, işletmelerin % 27' sin de ise arazi bulunmamaktadır (Şekil. 24).

Şekil. 24 Toplam Arazi Miktarı

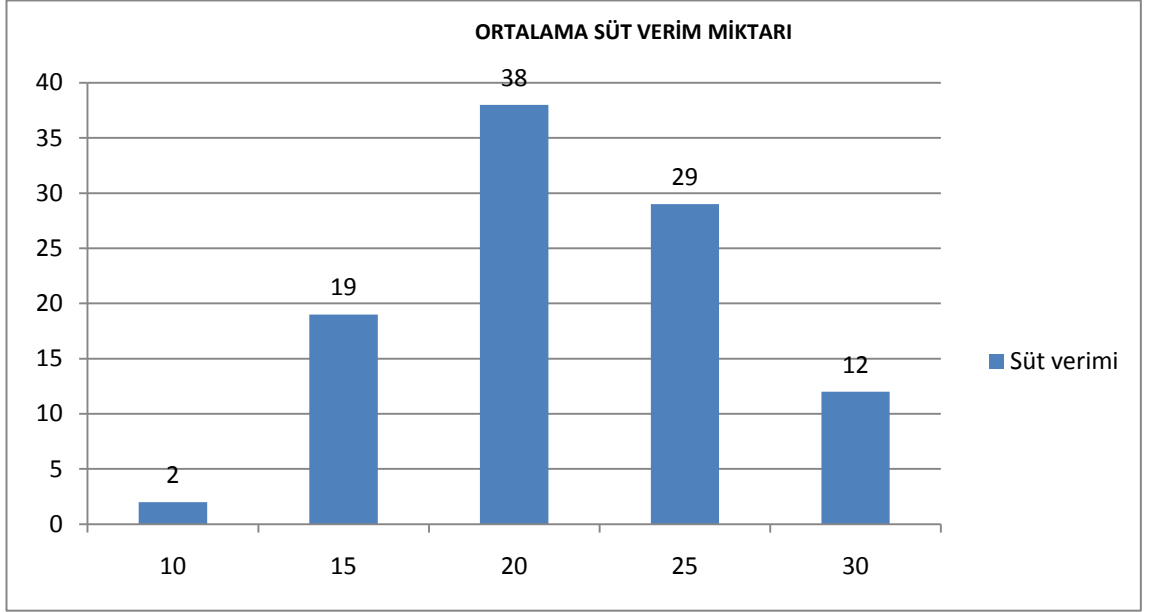
İşletmelerin % 3'ü arazilerinin % 5'ini, % 19'u arazilerinin % 10'unu, % 21'i arazilerinin % 25' ini, % 13'ü arazilerinin % 50'sini, % 2'si arazilerinin % 75' ini, % 12' si arazilerinin % 100' ünü yem bitkisi üretimi için kullanırken % 30' u yem bitkisi üretimine hiç arazi ayırmamıştır (Şekil. 25). Oysaki hayvan beslemede büyük önemi olan kaba yemlerin işletmede üretilmesi gerekmektedir. İşletme maliyetlerinin düşürülmesi içinde işletme arazilerinin yarısından fazlası yem bitkisi üretimine ayrılması gerekmektedir.

Şekil. 25 Yem Bitkisi Üretimi Yüzdeleri

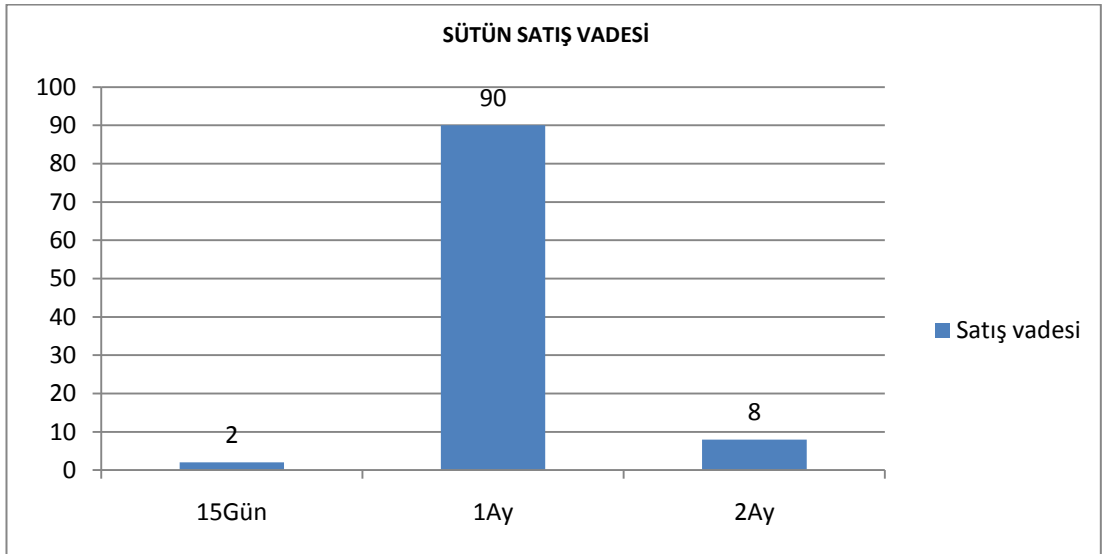
6.1.1.6. İşletmelerin Kazanç ve Maliyetleri

İşletmelerin % 2' sinin ortalama süt verimi 10 litre, % 19' unun süt verimi 15 litre, % 38' inin süt verimi 20 litre, % 29' unun süt verimi 25 litre ve % 12' sinin süt verimi 30 litreden oluşmaktadır (Şekil. 26). Köse, K. (2006) Uşak ilinde yaptığı çalışmada işletmelerin ortalama süt verimlerinin % 58' inin 15-20 L, % 38' i 21-25 L, % 4' ünün 26-30 L olduğunu bildirmiştir.

Şekil. 26 İşletmelerin Ortalama Süt Verim Miktarları

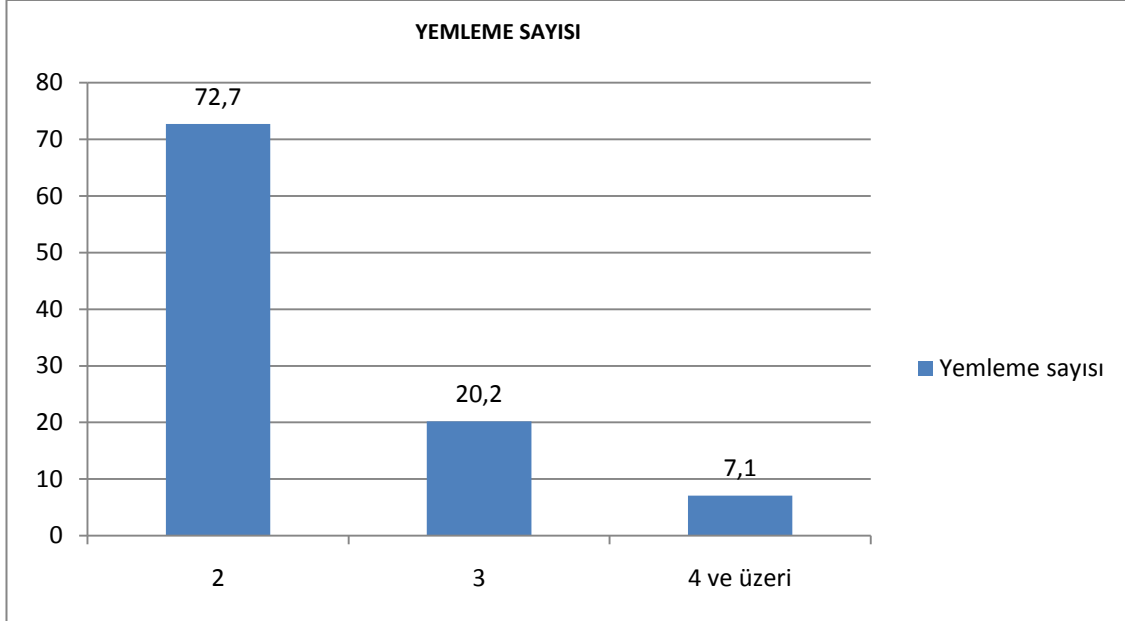
İşletmelerin % 2'si sattıkları sütü 15 gün vadeli, % 90' ı bir ay vadeli ve % 8' i iki ay vadeli satmaktadırlar (Şekil. 27).

Şekil. 27 İşletmelerin Sattıkları Sütün Vadesi

6.1.1.7. Yetiştiricilik Uygulamaları

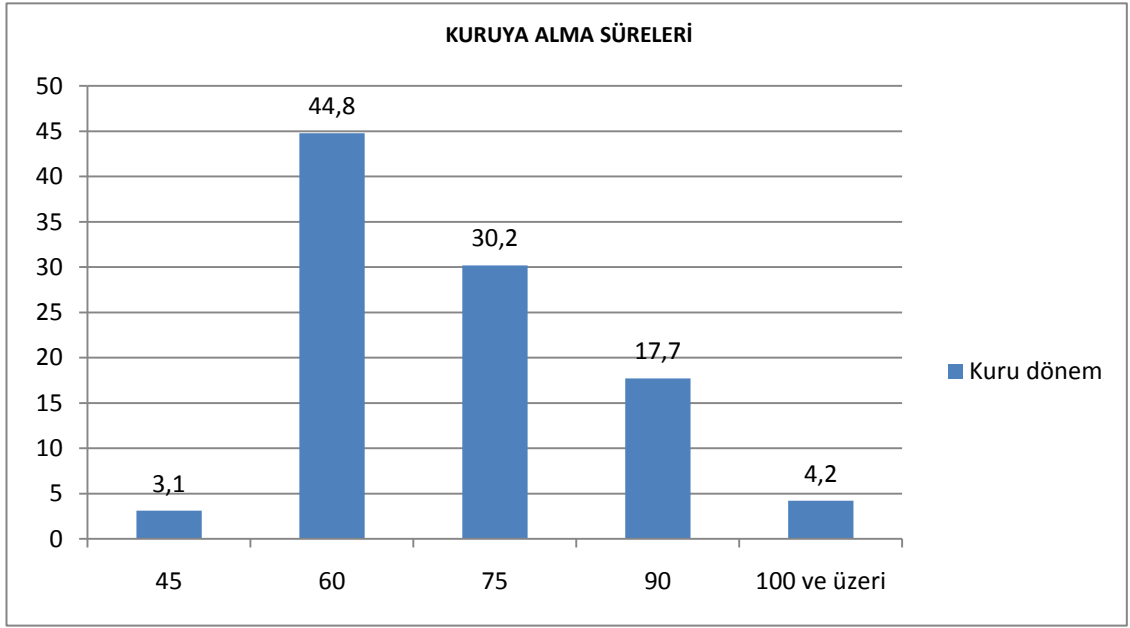
İşletmelerin % 73' ü günde 2 defa yemleme, % 20' si günde 3 defa yemleme ve % 7' si günde 4 defa ve üzeri yemleme yapmaktadır (Şekil. 28).

Şekil. 28 Yemleme Sayısı

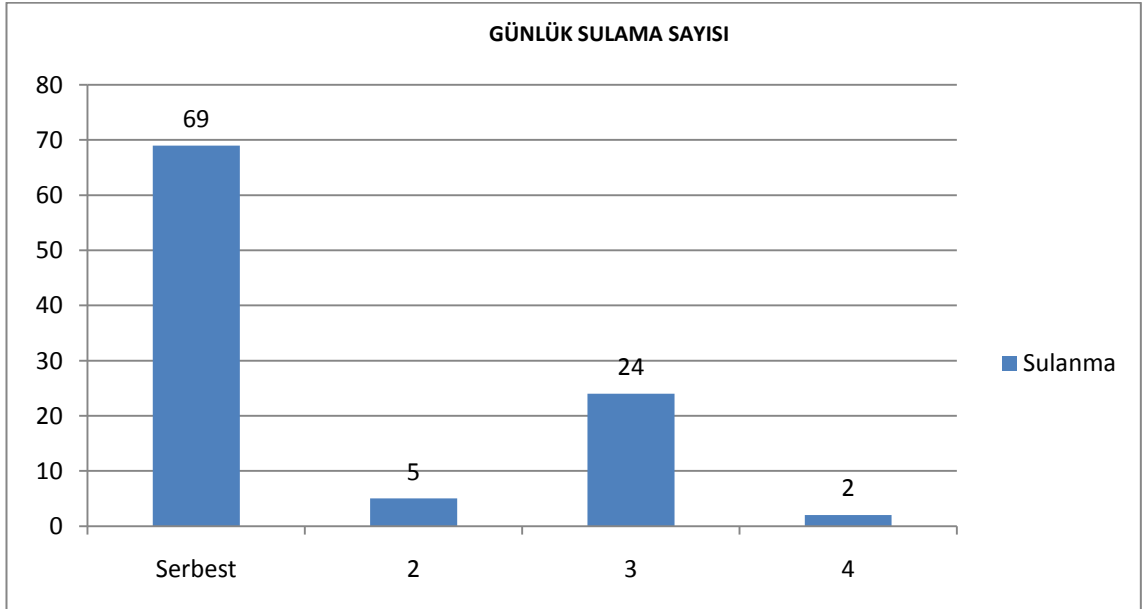
İşletmelerdeki sağmal ineklerin % 3' ü doğuma 45 gün kala, % 45' i doğuma 60 gün kala, % 30' u doğuma 75 gün kala, % 18' i doğuma 90 gün kala ve % 4' ü doğuma 100 gün kala kuruya alınmaktadır (Şekil. 29). Akman, N. Ve Özder, M. (1992) aynı bölgede yaptıkları çalışmada işletmelerin % 72' sinin hayvanları doğumdan 60 gün önce kuruya çıkardıklarını bildirmişlerdir.

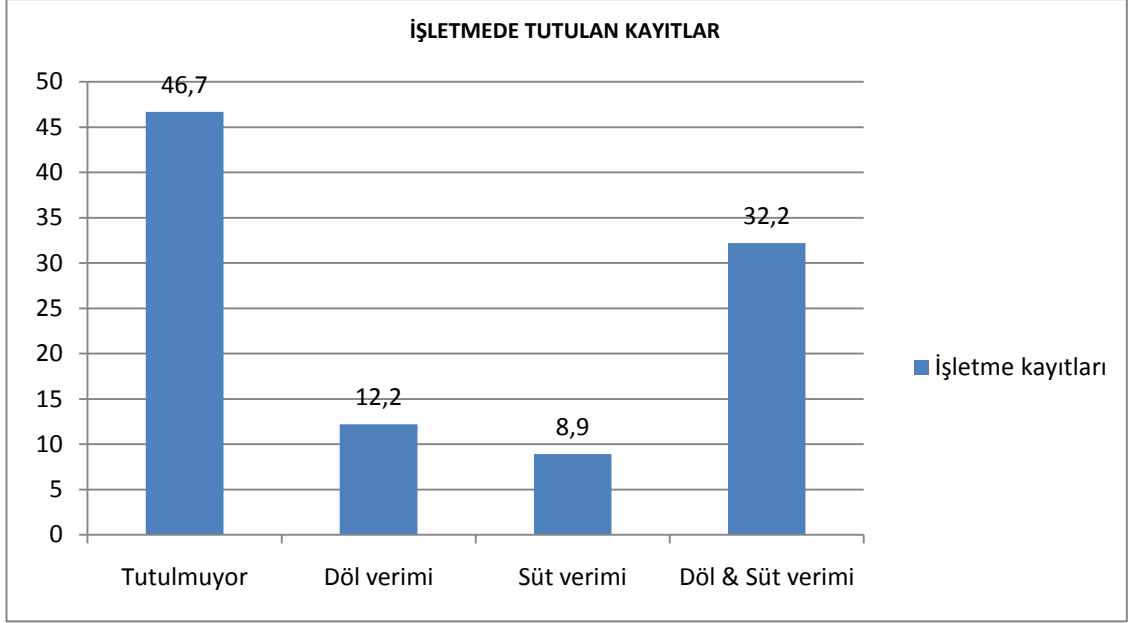
Şekil. 29 Kuruya Alma Süreleri

İşletmedeki hayvanların % 69' u serbest şekilde, % 5' i günde 2 defa, % 24' ü günde 3 defa ve % 2'si günde 4 defa sulanmaktadır (Şekil. 30). Önal, A.R. (2006) aynı bölgede yaptığı çalışmada hayvanların %70,4' ünün serbest, % 18,2' sinin 3 defa ve % 11,4' ünün günde 2 defa sulandığını bildirmiştir.

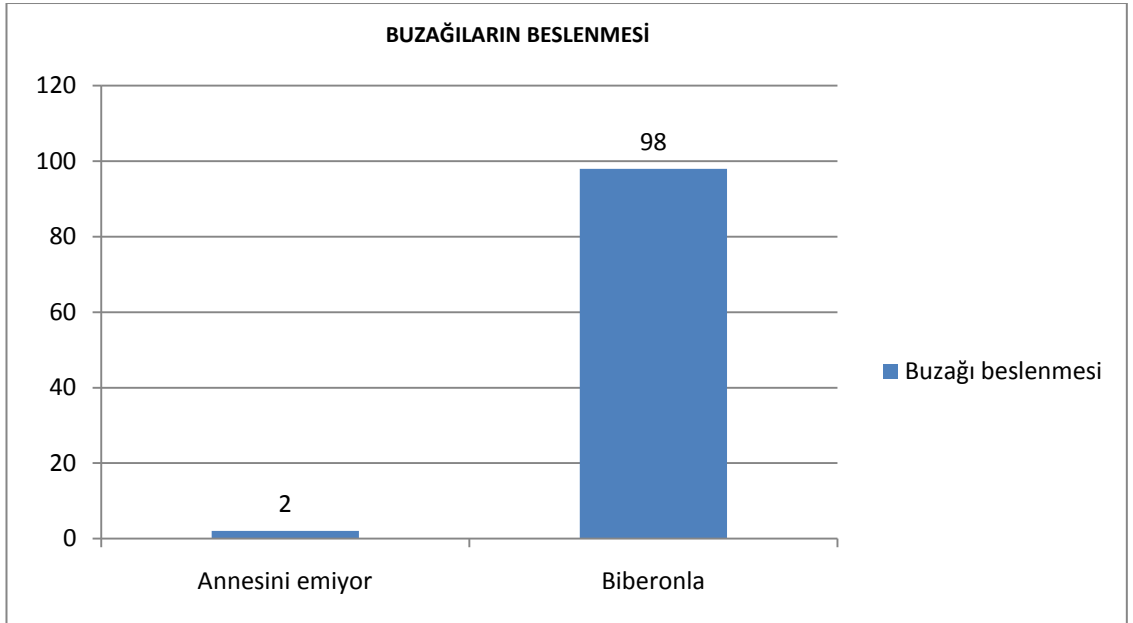
Şekil. 30 Günlük Sulama Sayısı

İşletmelerin % 47' sinde kayıt tutulmuyor, % 12' sinde de döl verim kayıtları, % 9' un da süt verim kayıtları ve % 32' sinde de döl ve süt verim kayıtları birlikte tutulmaktadır (Şekil. 31). İşletmelerin neredeyse yarısında kayıt tutulmaması işletmelerin yönetilemediğinin bir göstergesidir.

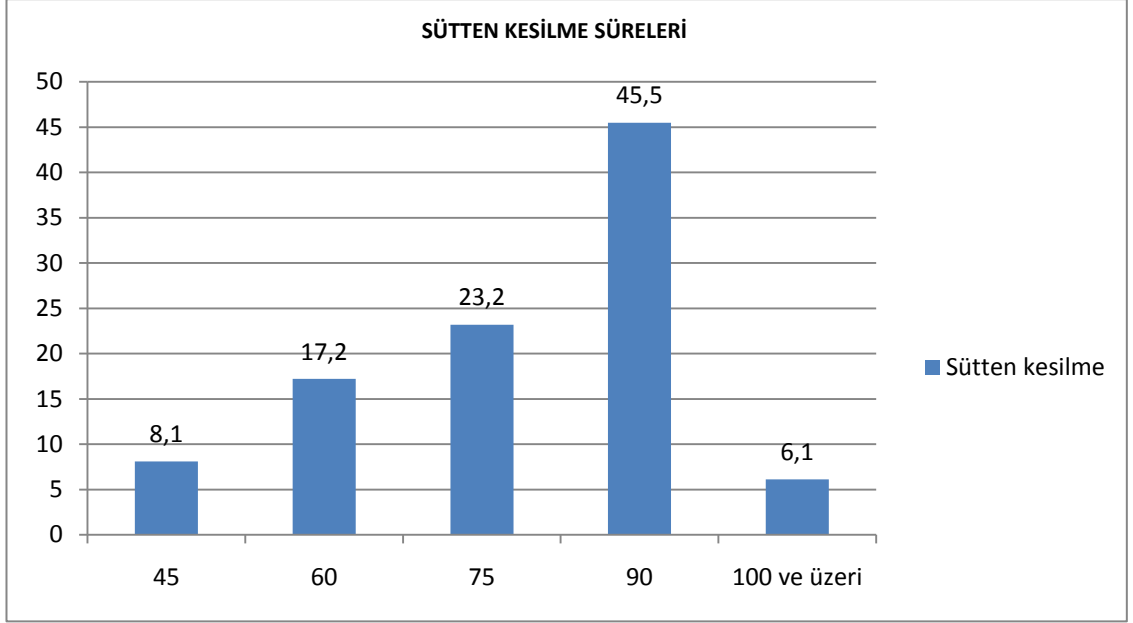
Şekil. 31 İşletmelerde Tutulan Kayıtlar

İşletmelerdeki buzağuların % 98' i biberonla beslenmekte iken % 2' si annesini emerek beslenmektedir (Şekil. 32).

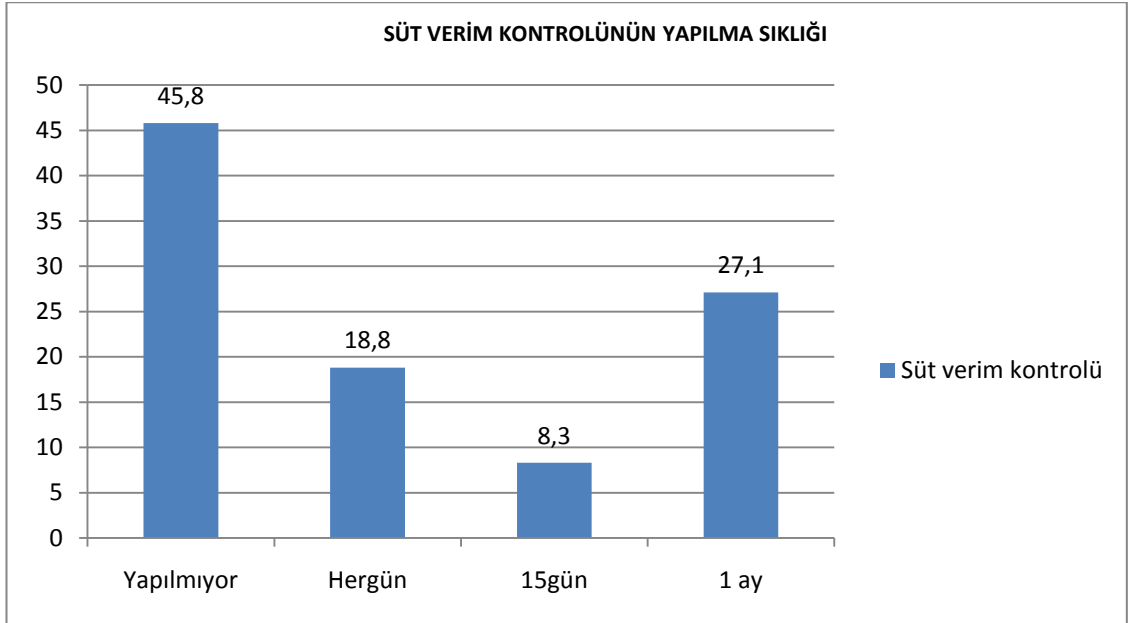
Şekil. 32 Buzağuların Beslenmesi

Buzağuların % 8' i 45 günde, %17' si 60 günde, % 23' ü 75 günde, % 46' sı 90 günde ve % 6' sı 100 gün ve üzerinde süttten kesilmektedir (Şekil. 33). 90 gün ve üzerinde süttten kesilen buzağularda istenilen işkembe gelişimi sağlanamamaktadır. Buda daha sonraki dönemlerde hayvanların istenilen oranda büyümelerini engellemektedir.

Şekil. 33 Buzağların Sütten Kesilme Süreleri

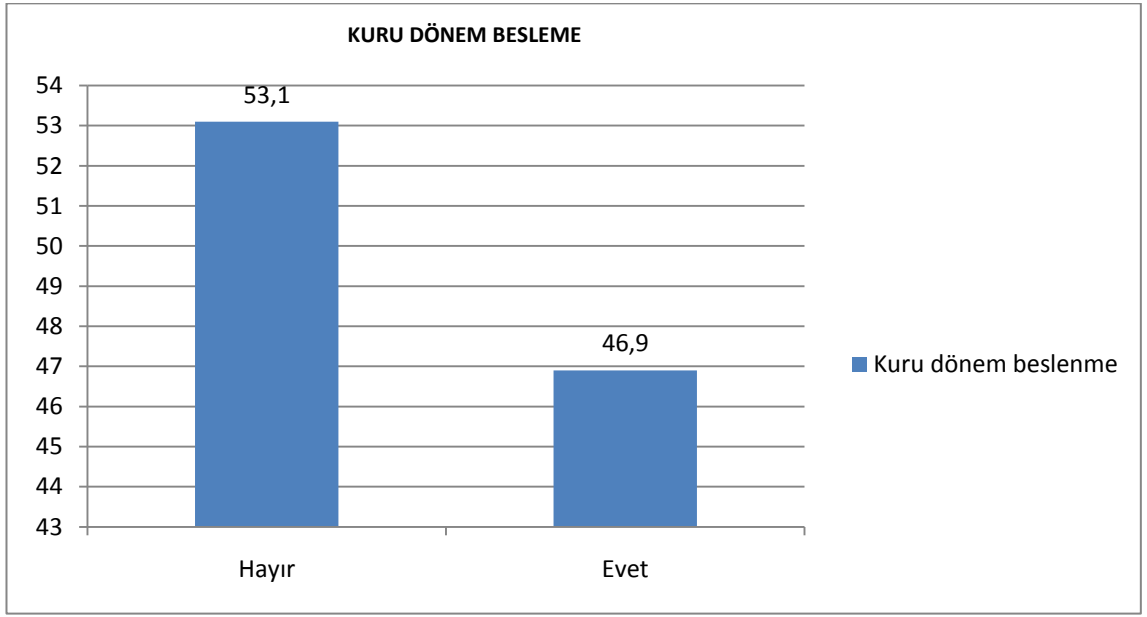
İşletmelerin % 46' sı süt verim kontrolü yapmazken, % 19' u her gün, % 8' i 15 günde bir ve % 27' si ise ay da 1 defa süt verim kontrolü yapmaktadır (Şekil. 34).

Şekil. 34 Süt Verim Kontrolünün Yapılma Sıklığı

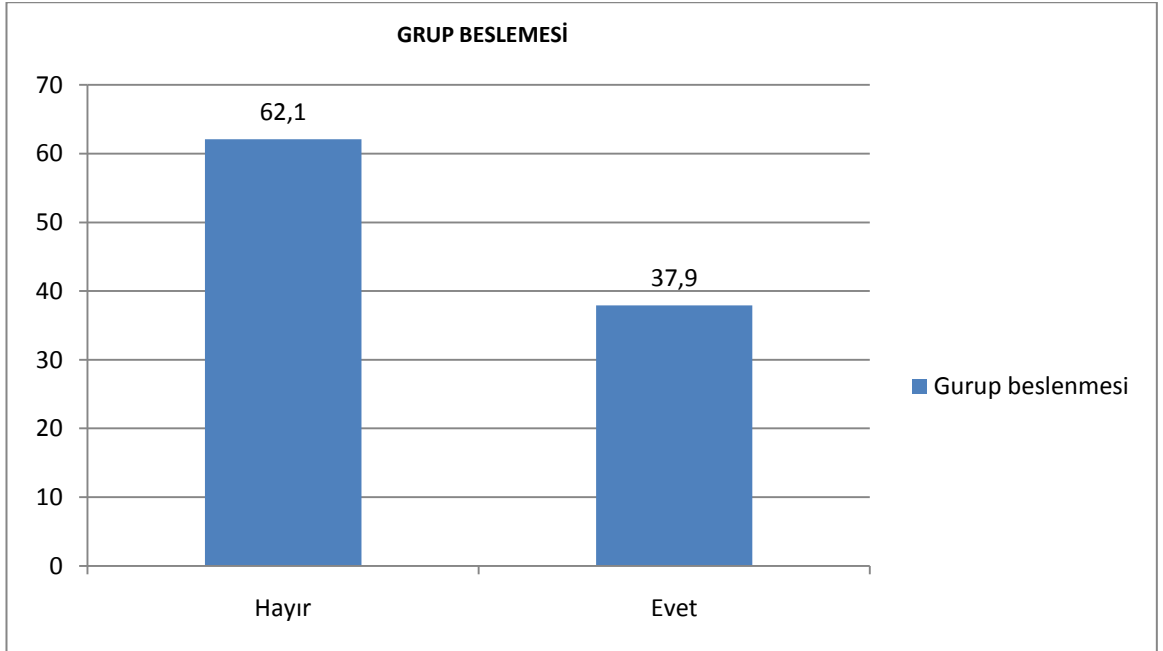
6.1.1.8. Hayvan Besleme Uygulamaları

İşletmelerin % 53' ü ayrı bir kuru dönem beslemesi uygulamazken % 47' si ayrı bir kuru dönem beslemesi uygulamaktadır (Şekil. 35). Önal, A.R. (2006) aynı bölgede yaptığı çalışmada işletmelerin % 52,3' ünün kuru dönemde ayrı bir besleme uyguladıklarını bildirmiştir. Kuru dönemde ayrı bir besleme uygulanmaması doğum sonrası yaşanan sağlık sorunlarının temelini oluşturmaktadır.

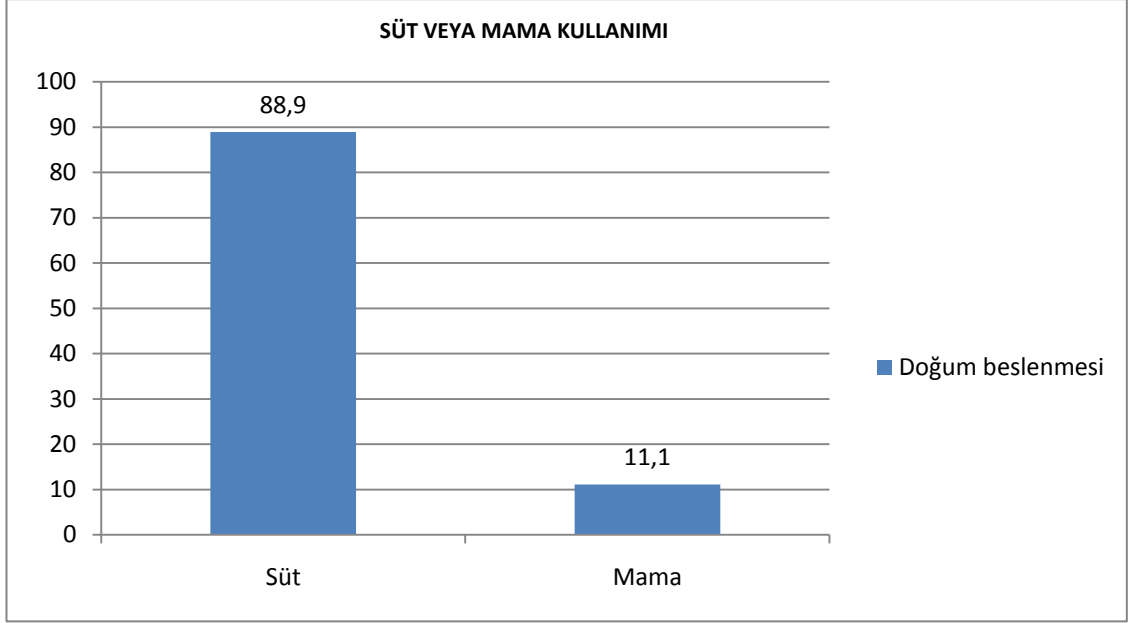
Şekil. 35 Kuru Dönem Besleme Uygulaması

İşletmelerin % 38' i verim gruplarına göre ayrı bir besleme uygularken % 62' si ayrı bir grup beslemesi uygulamamaktadır (Şekil. 36).

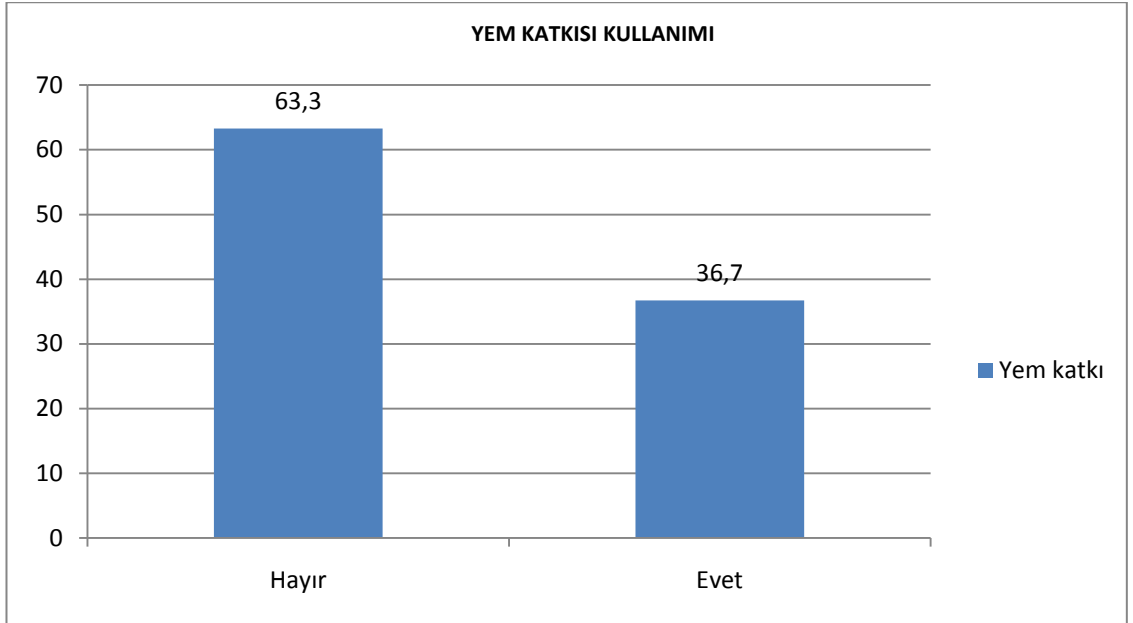
Şekil. 36 Grup Beslemesi

İşletmelerde buzağı beslemede % 89' u süt kullanırken % 11' i mama kullanmaktadır (Şekil. 37).

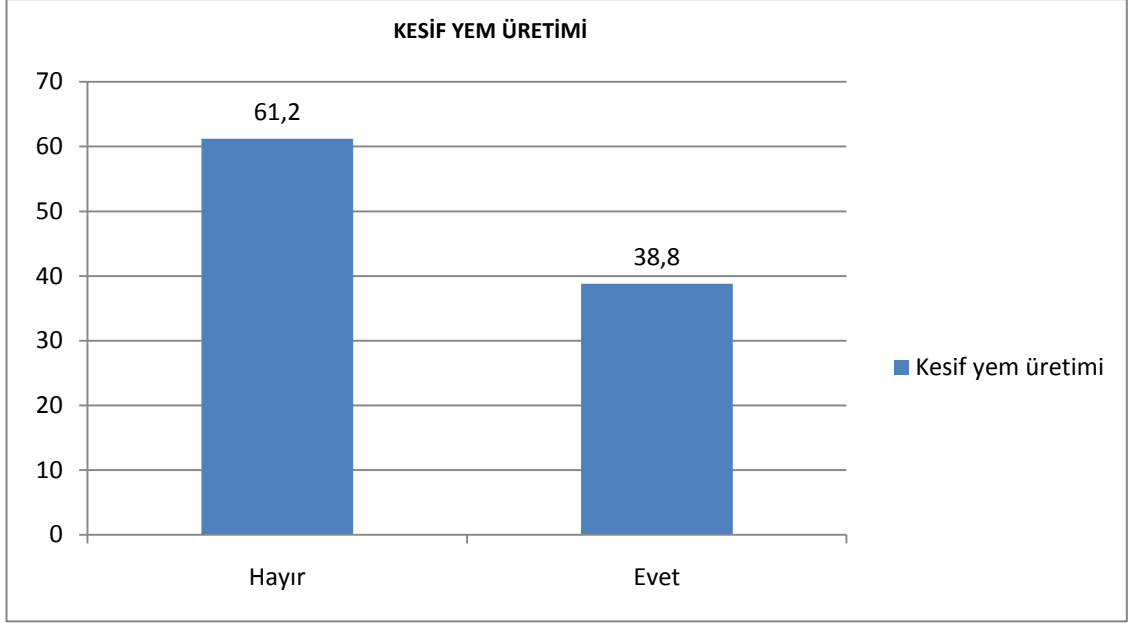
Şekil. 37 Buzağılarda Süt veya Mama Kullanımı

İşletmelerin % 37' si yem katkı malzemesi kullanırken % 63' ü ise yem katkı malzemesi kullanmamaktadır (Şekil. 38).

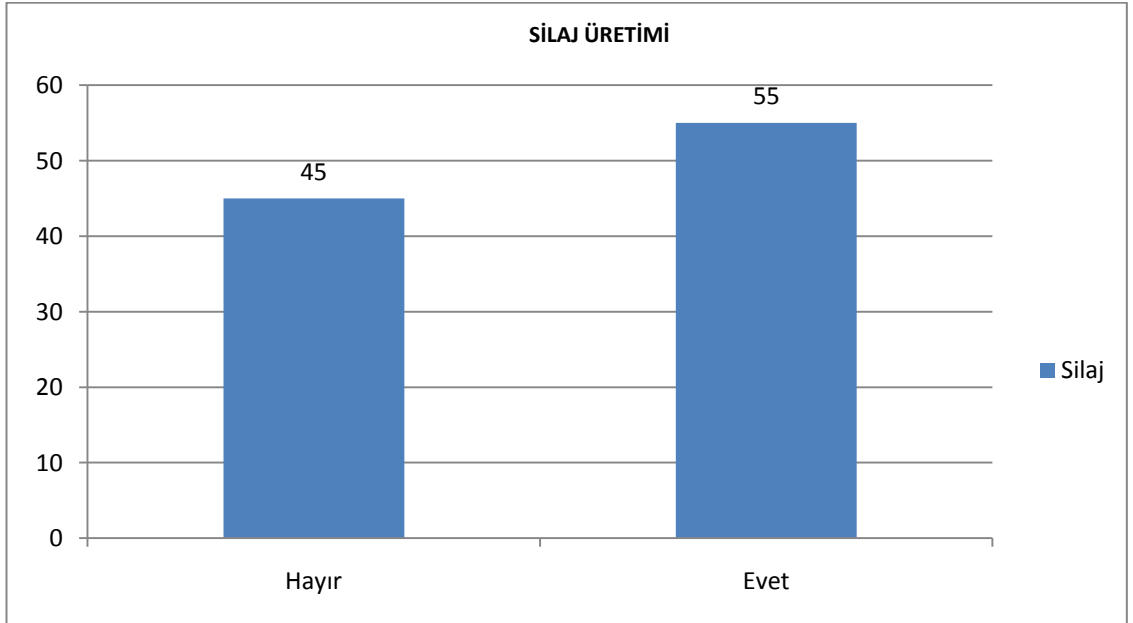
Şekil. 38 Yem Katkı Malzemesi Kullanımı

İşletmelerin % 39' u kesif yemi kendisi üretirken % 61' i dışarıdan satın alarak tedarik etmektedir (Şekil. 39).

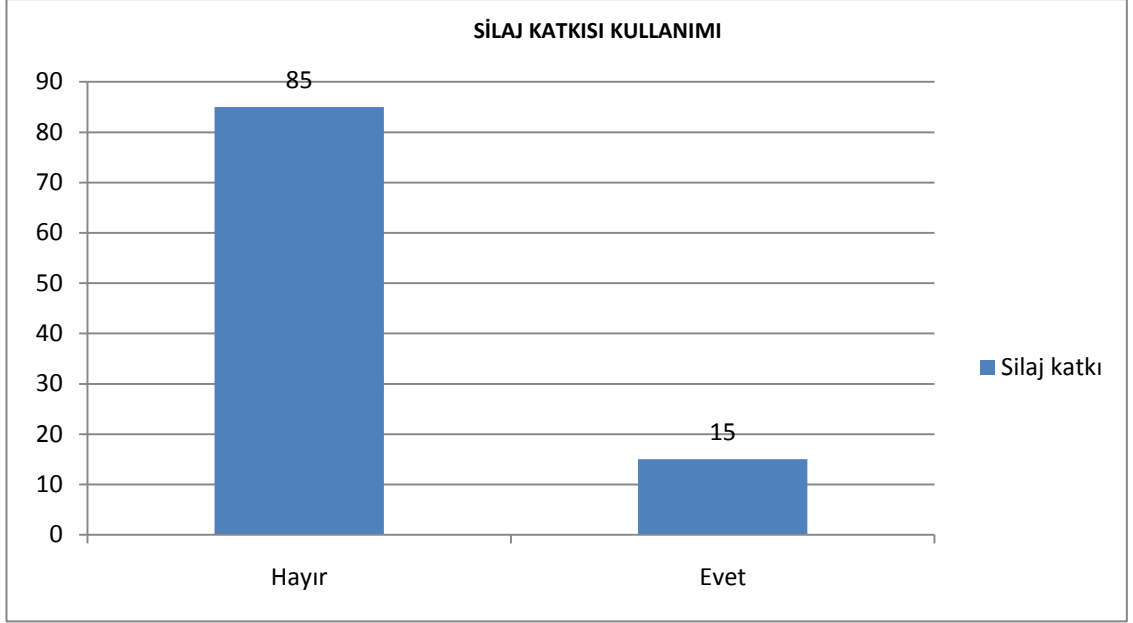
Şekil. 39 Kesif Yem Üretimi

İşletmelerin % 55' i kendi silajını kendisi üretirken % 45' i silaj üretimi yapmamaktadır (Şekil. 40). İşletme maliyetlerini düşürerek doğru bir besleme yapmanın önemli faktörlerinden biri rasyonda silaj kullanılmasıdır. Bunun içinde işletmelerin kendi silajlarını kendileri üretiyor olmalıdır.

Şekil. 40 Silaj Üretimi

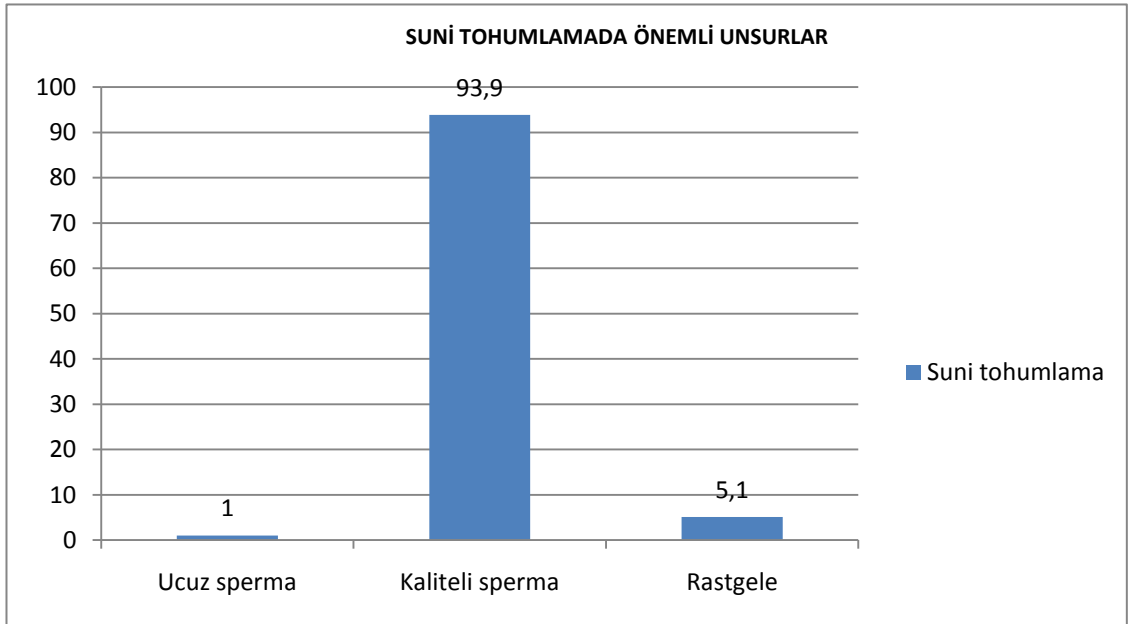
İşletmelerin % 15' i silaj yapımında katkı malzemesi kullanırken % 85' i katkı malzemesi kullanmamaktadır (Şekil. 41). Doğru yapılamayan silajlardan dolayı hayvanların sağlığı önemli ölçüde etkilenmektedir.

Şekil. 41 Silaj Katkısı kullanımı

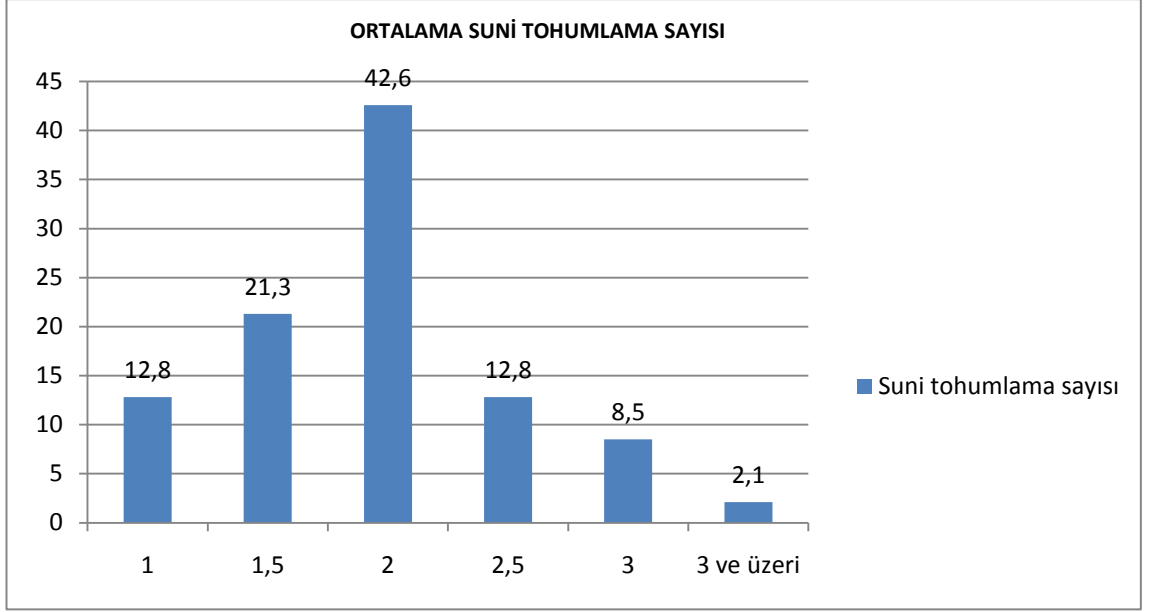
6.1.1.9. Doğum, Suni Tohumlama ve Aşılama

İşletmelerin % 1' i tohumlamalarda ucuz sperma kullanırken, % 94' ü kaliteli spermaları tercih etmekte ve % 5' i ise rastgele hareket etmektedir (Şekil. 42).

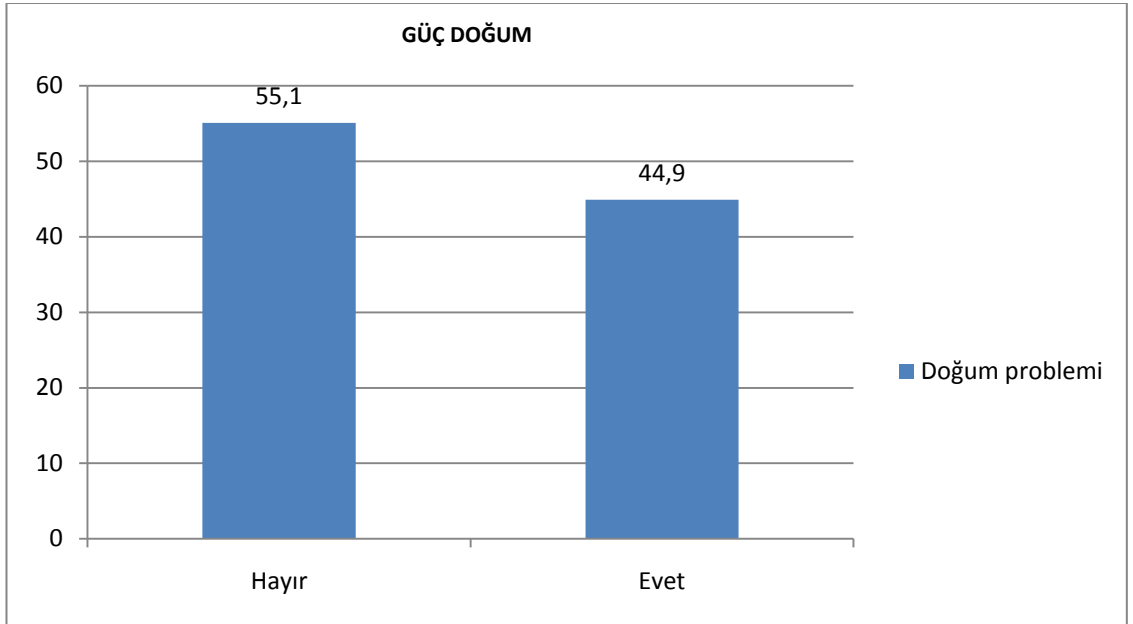
Şekil. 42 İşletmelerin Tohumlamada Dikkat Ettikleri Noktalar

İşletmelerin % 13' ü inek başına 1 tohumlama yaptırmakta, % 21' i ortalama 1,5 tohumlama yaptırmakta, % 43' ü ortalama 2 tohumlama, % 12' si ortalama 2,5 tohumlama, % 9' u ortalama 3 tohumlama ve % 2' si ortalama 3 ve üzeri tohumlama yaptırmaktadırlar (Şekil. 43).

Şekil. 43 İnek Başına Düşen Ortalama Suni Tohumlama Sayısı

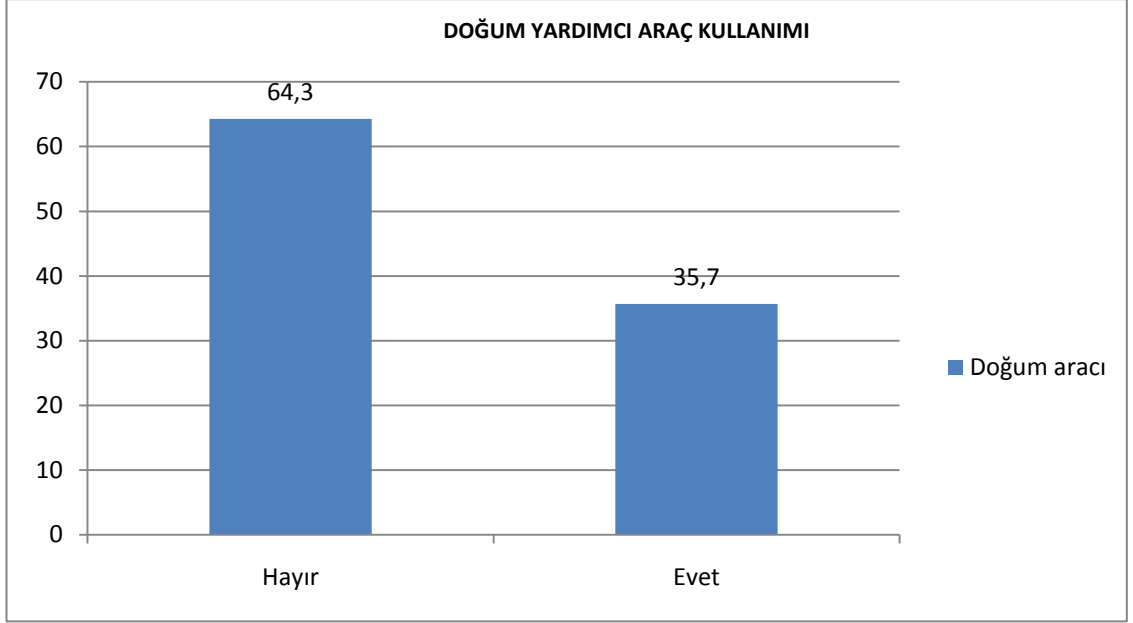
İşletmelerde % 45 güç doğum problemleri yaşanırken % 55' inde doğum problemleri yaşanmadığı görülmektedir (Şekil. 44).

Şekil. 44 Güç Doğum

İşletmelerin % 64' ünde doğum esnasında yardımcı araç kullanılmazken, % 36' sını da ise doğum esnasında yardımcı araç kullanıldığı görülmüştür (Şekil. 45).

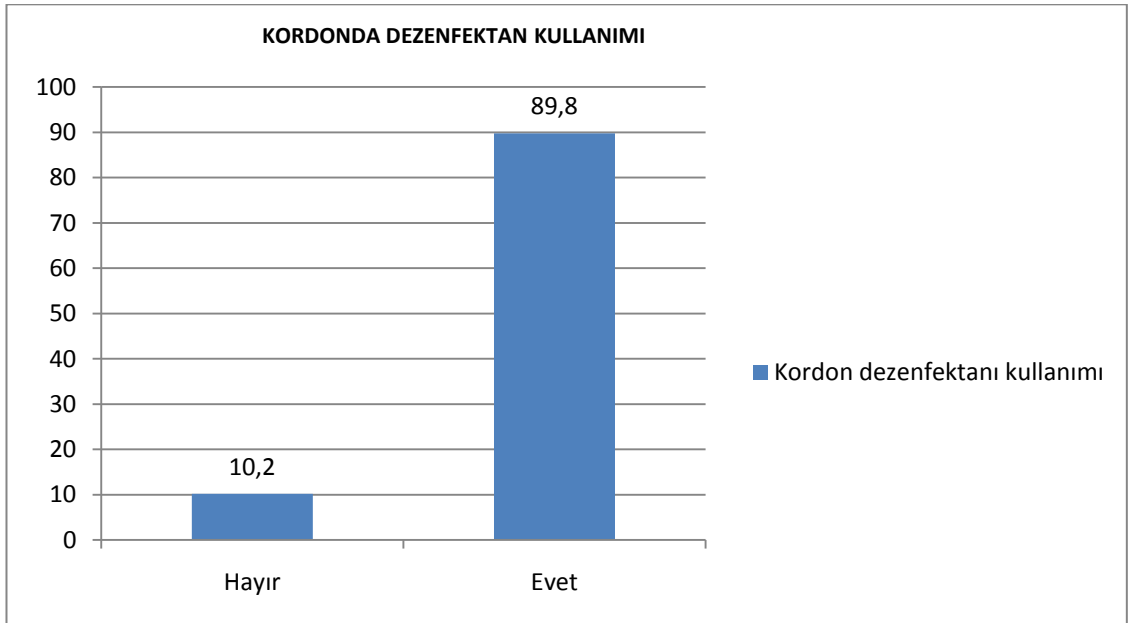

Şekil. 45 Doğumda Yardımcı Araç Kullanımı

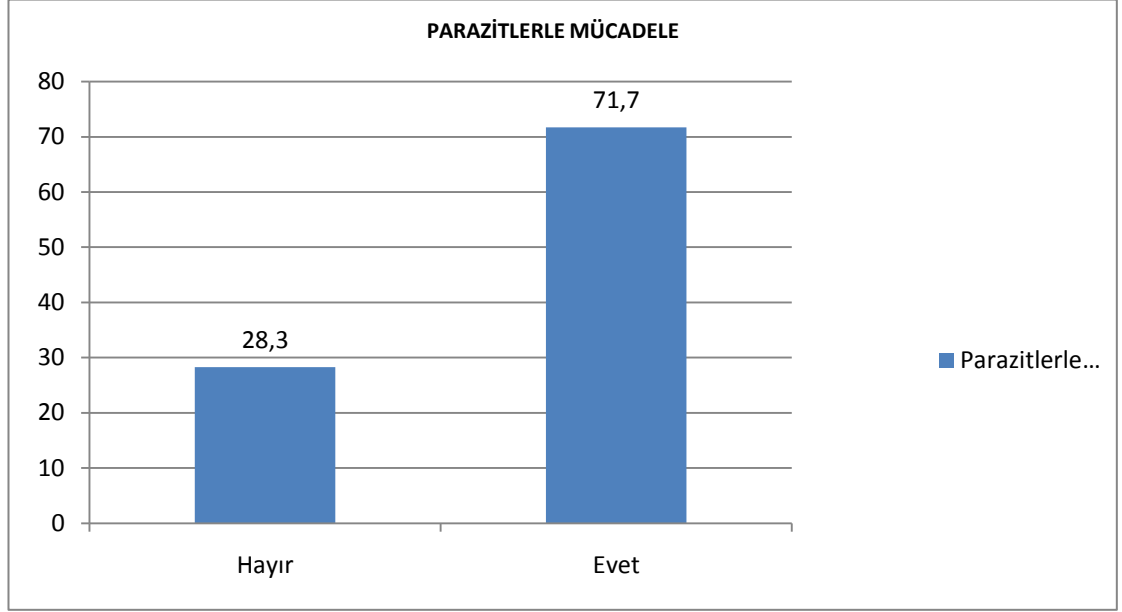
6.1.1.10. Tedavi ve Koruyucu Önlemler

Yeni doğan buzağuların göbek kordonu dezenfeksiyonu işletmelerin % 90'ın da uygulanmakta, % 10'un da uygulanmamaktadır (Şekil. 46). Akman, N. Ve Özder, M. (1992) aynı bölgede yaptıkları çalışmada işletmelerin % 85' i doğan buzağuların göbek kordonunu dezenfekte ettiklerini bildirmişlerdir. Önal, A.R. (2006) ise aynı bölgede yaptığı çalışmada işletmelerin % 97,7' sinin doğan buzağuların göbek kordonunu dezenfekte ettiklerini bildirmiştir.

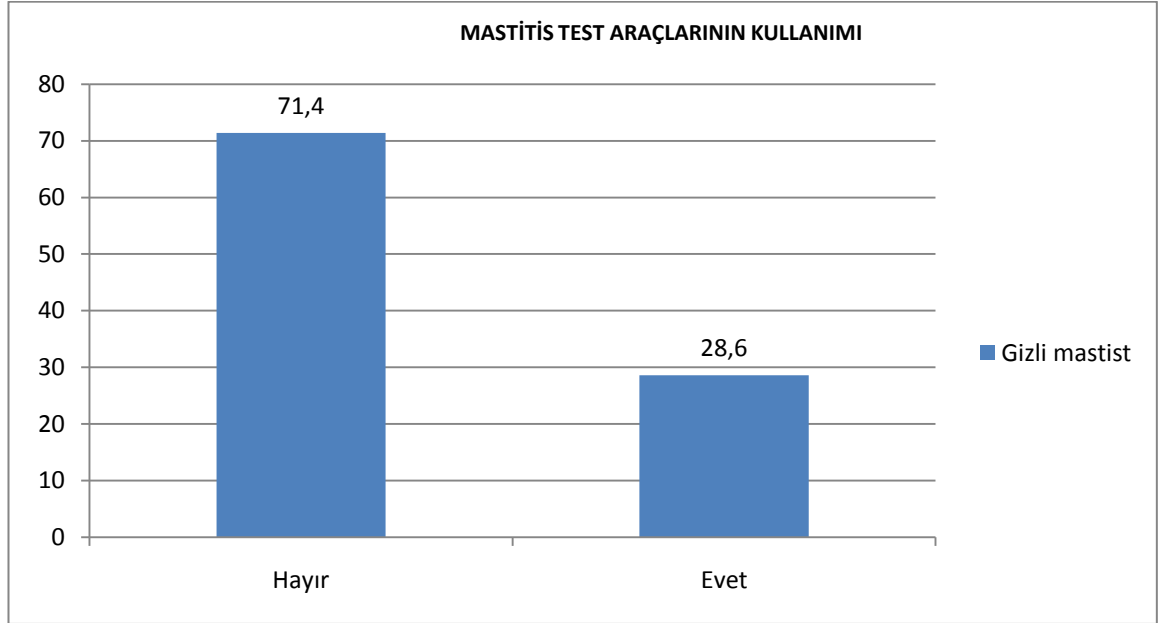
Şekil. 46 Göbek Kordonu Dezenfeksiyonu

İşletmelerin % 72' sin de parazitlerle mücadele uygulamaları yapılırken, % 28' in de bu uygulamalar yapılmamaktadır (Şekil. 47).

Şekil. 47 Parazitlerle Mücadele

İşletmelerin % 71' in de gizli mastit testi yapılmazken, % 29' un da gizli mastit testleri uygulanmaktadır (Şekil. 48).

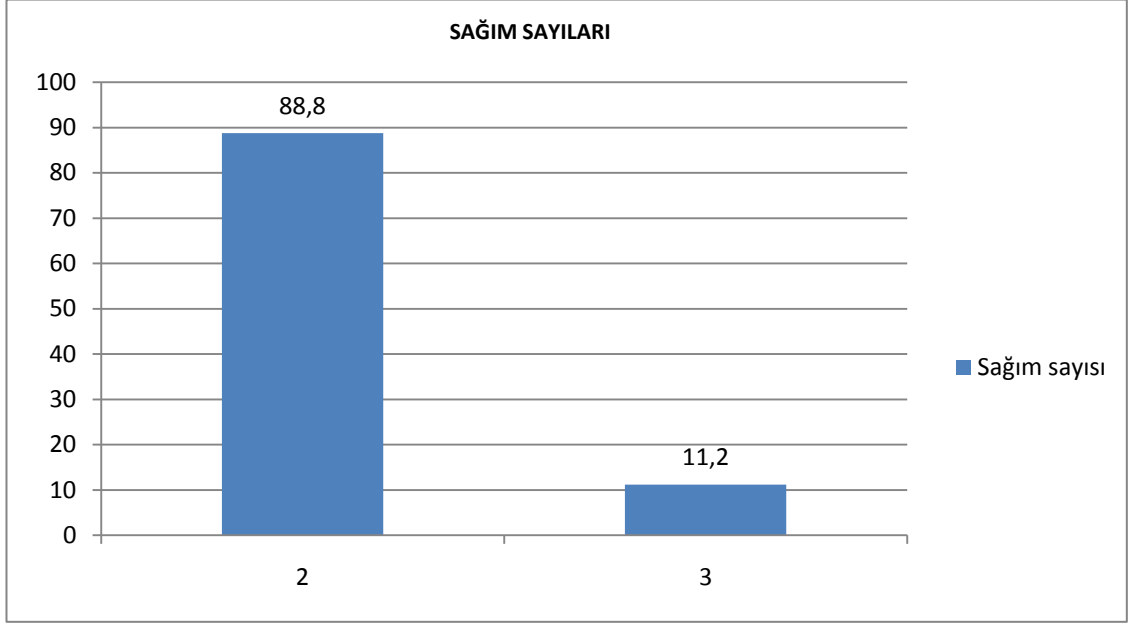

Şekil. 48 Mastitis Test Araçlarının Kullanımı

6.1.1.11. Sağım ve Süt Sağlığı

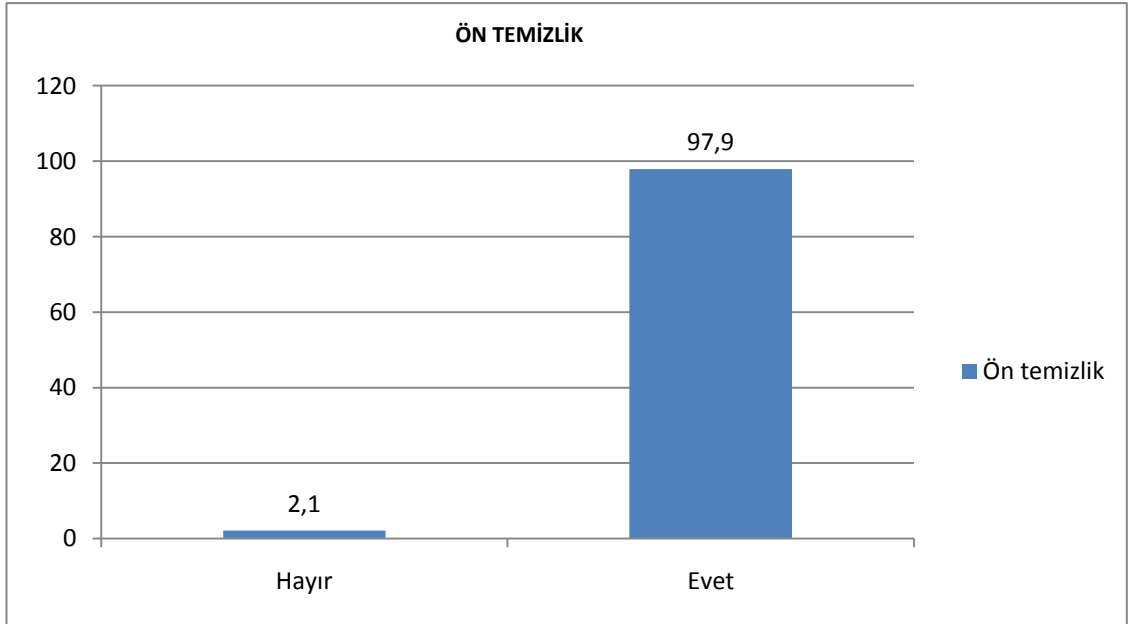
İşletmelerin % 89' un da günde 2 sağım yapılırken, % 11' in de günde 3 sağım uygulaması yapılmaktadır (Şekil. 49). Akman, N. Ve Özder, M. (1992) aynı bölgede yaptıkları çalışmada işletmelerin % 33' ünün günde 2 sağım ve % 67' sinin ise günde 3 sağım

yaptıklarını bildirmişlerdir. Önal, A.R. (2006) ise aynı bölgede yaptığı çalışmada işletmelerin % 70,5' inde günde 2 sağım ve % 29,5' inde günde 3 sağım yapıldığını bildirmiştir.

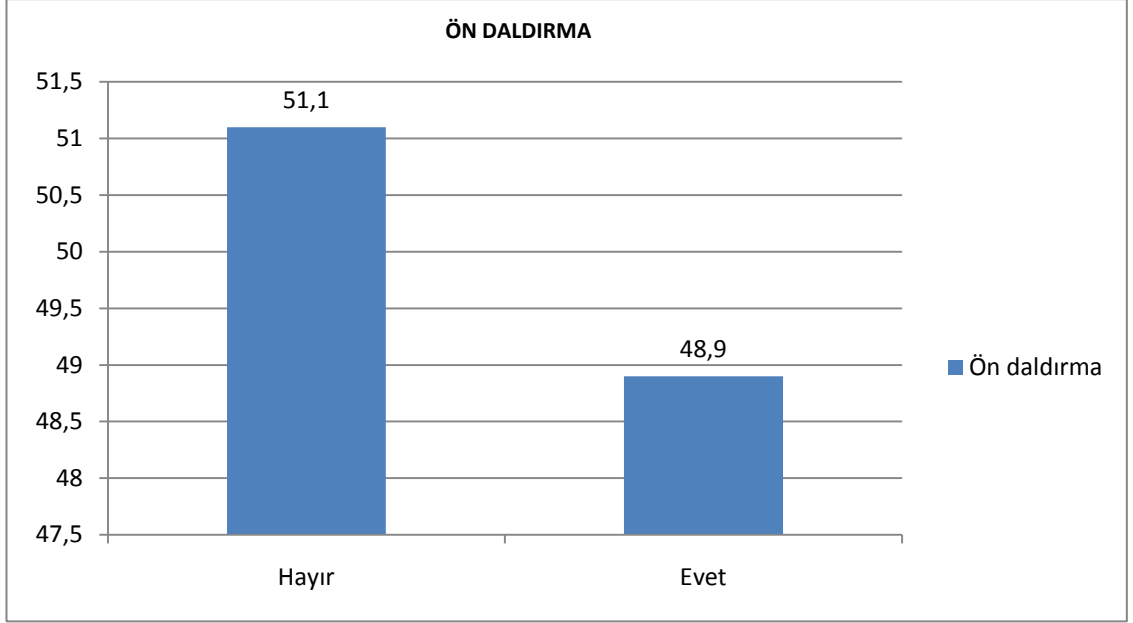
Şekil. 49 İşletmede Uygulanan Sağım Sayıları

İşletmelerin % 98' in de sağımdan önce meme temizliği uygulanırken, % 2' sin de sağımdan önce meme temizliği yapılmamaktadır (Şekil. 50).

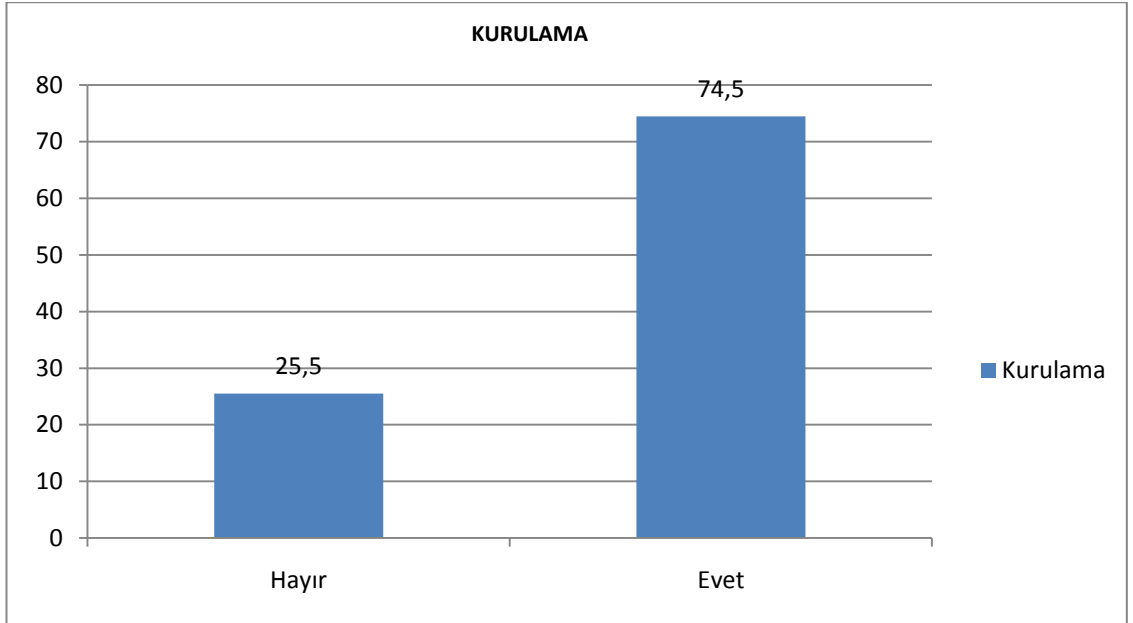
Şekil. 50 Sağımdan Önce Meme Temizliği

İşletmelerin % 51' inde sağımdan önce daldırma uygulanmaz iken, % 49' un da sağımdan önce daldırma uygulanmaktadır (Şekil. 51).

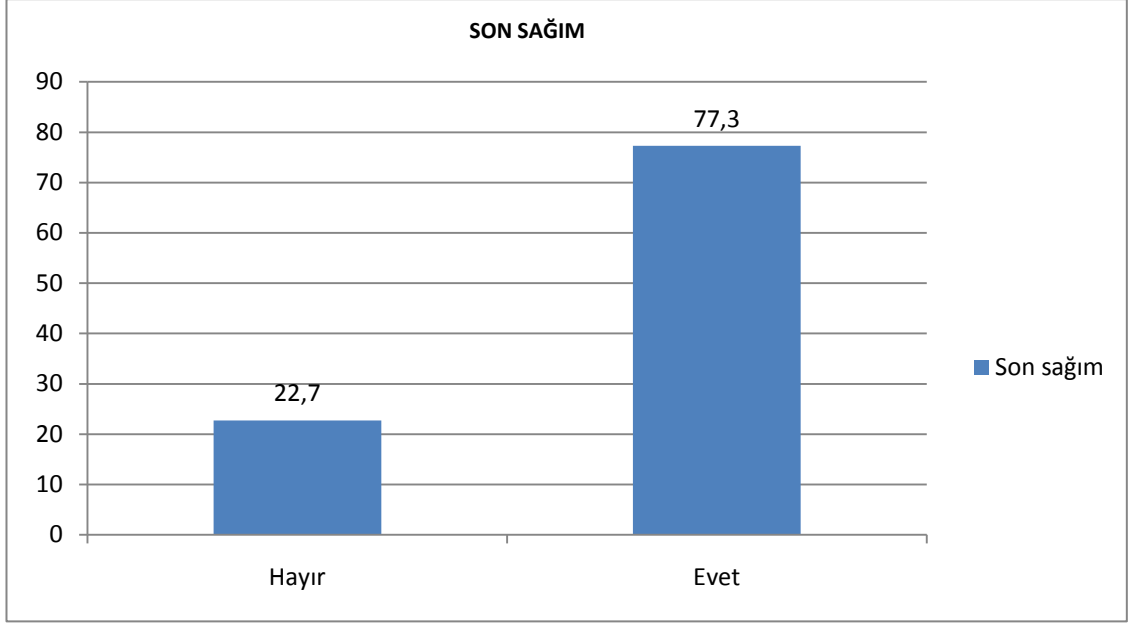
Şekil. 51 Sağımdan Önce Daldırma Uygulaması

İşletmelerin % 75' in de meme temizliğinden sonra kurulama uygulanırken, % 25' in de kurulama uygulanmamaktadır (Şekil. 52).

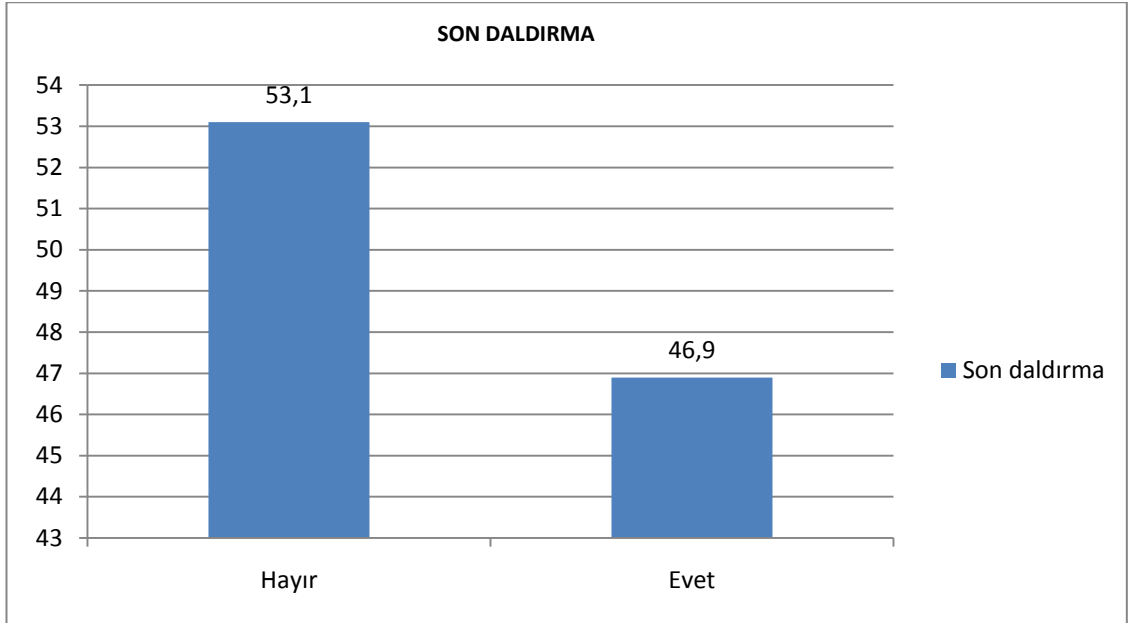
Şekil. 52 Meme Temizliğinden Sonra Kurulama Uygulaması

İşletmelerin % 77' sin de son sağım yapılırken, % 23' ün de son sağım uygulaması yapılmamaktadır (Şekil. 53).

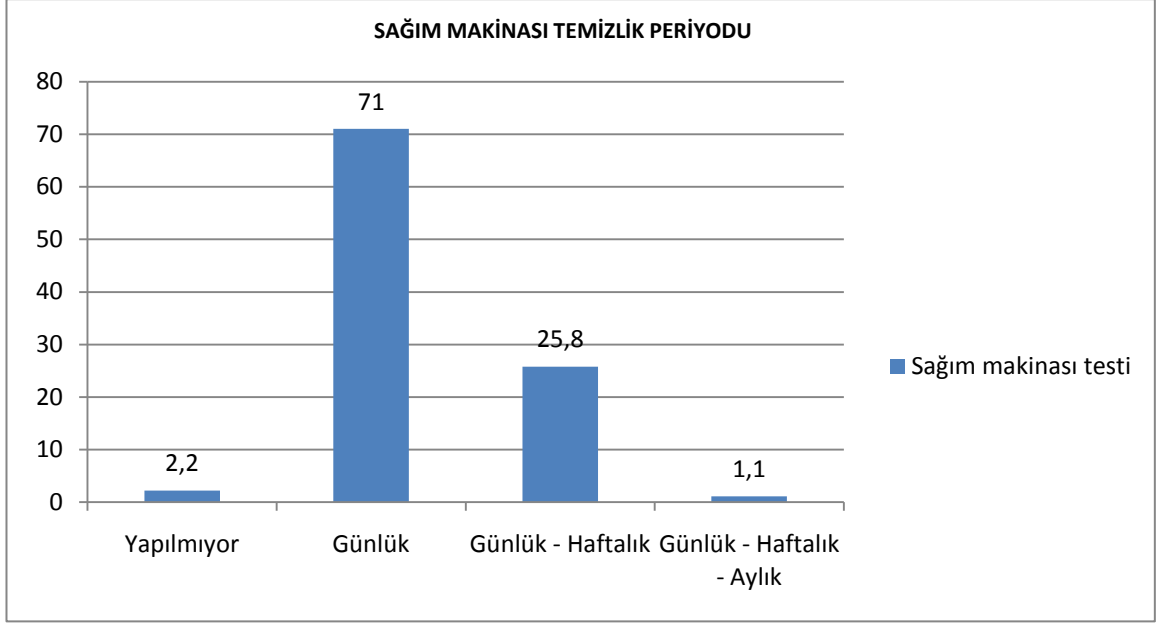
Şekil. 53 Son sağıım Uygulaması

İşletmelerin % 53' ün de son sağıım uygulaması yapılmaz iken, % 47' sinde sağıımdan sonra son daldırma uygulanmaktadır (Şekil. 54).

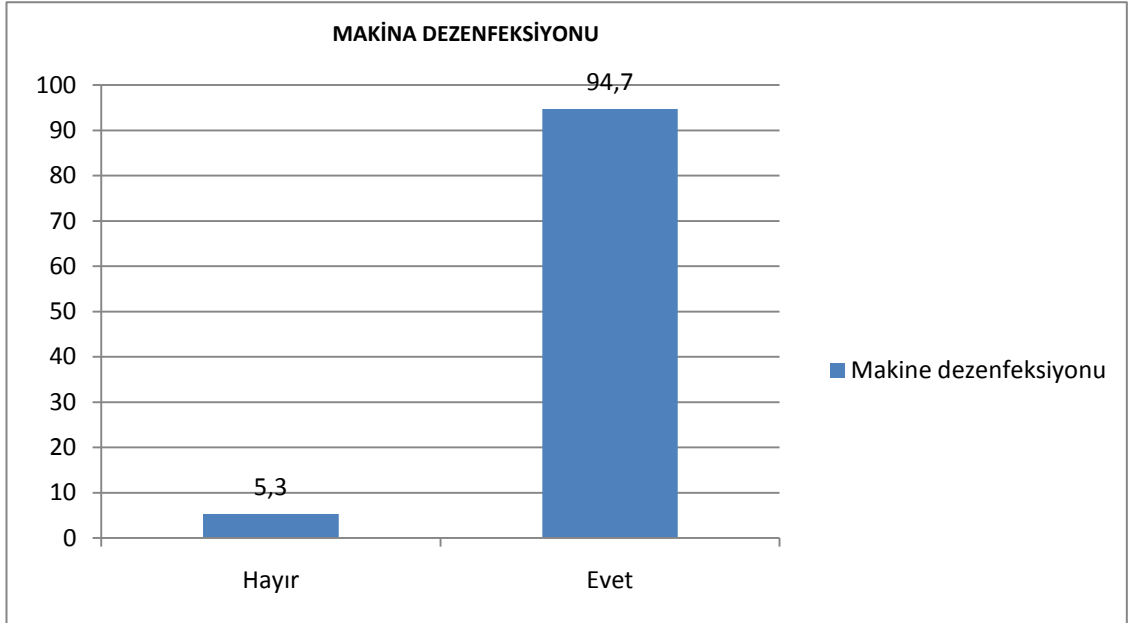
Şekil. 54 Son Daldırma Uygulaması

İşletmelerin % 71' in de sağıım makinelerinin temizliği günlük, % 26' sında da günlük ve haftalık, % 1' in de günlük haftalık ve aylık olarak yapılırken, % 2' sinde temizlik uygulanmamaktadır (Şekil. 55).

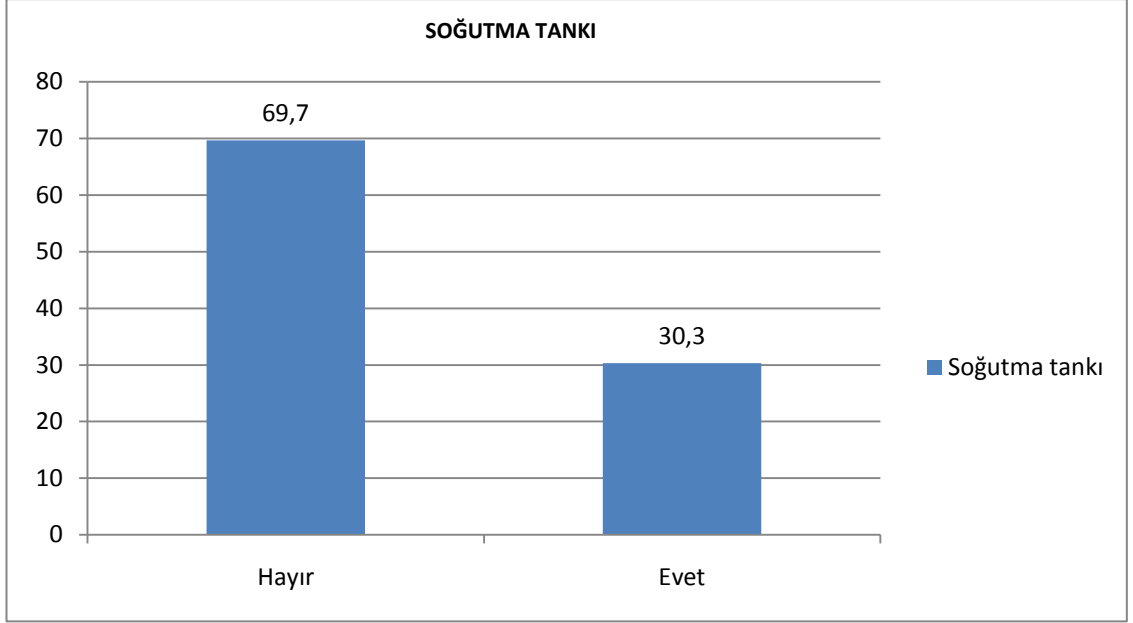
Şekil. 55 Sağım Makinesi Temizlik Periyodu

İşletmelerin % 95' in de sağım alet ve ekipmanlarında dezenfektan kullanılırken, % 5'in de dezenfektan kullanılmamaktadır (Şekil. 56).

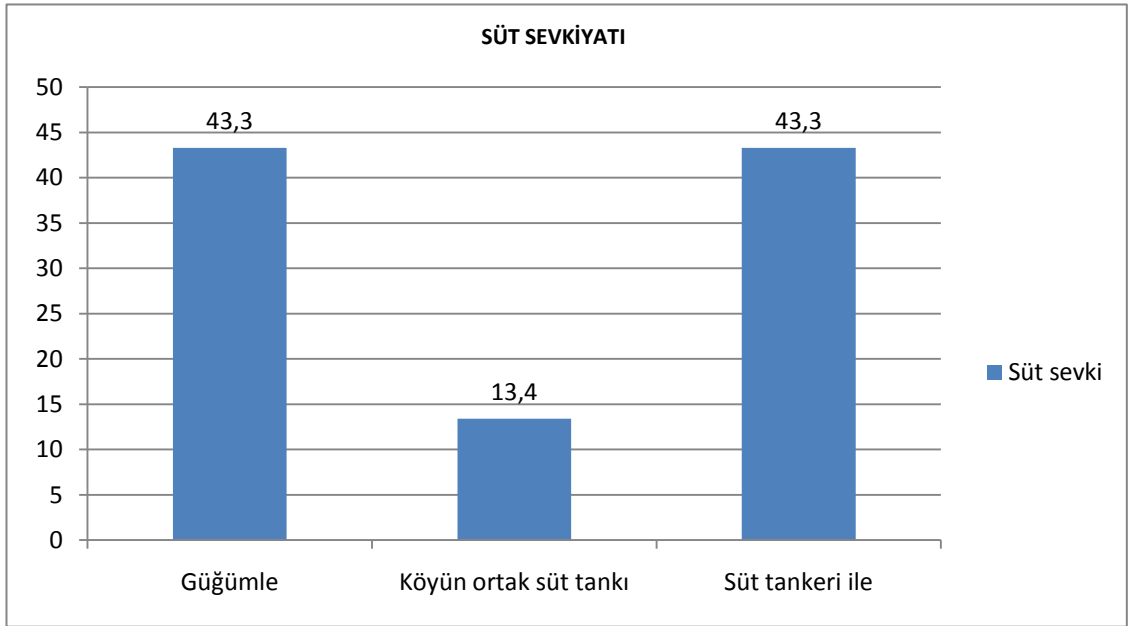
Şekil. 56 Sağım Alet ve Donanımlarında Dezenfektan Kullanımı

İşletmelerin % 70' i süt soğutma tankına sahip değilken, % 30' u süt soğutma tankına sahiptir (Şekil. 57).

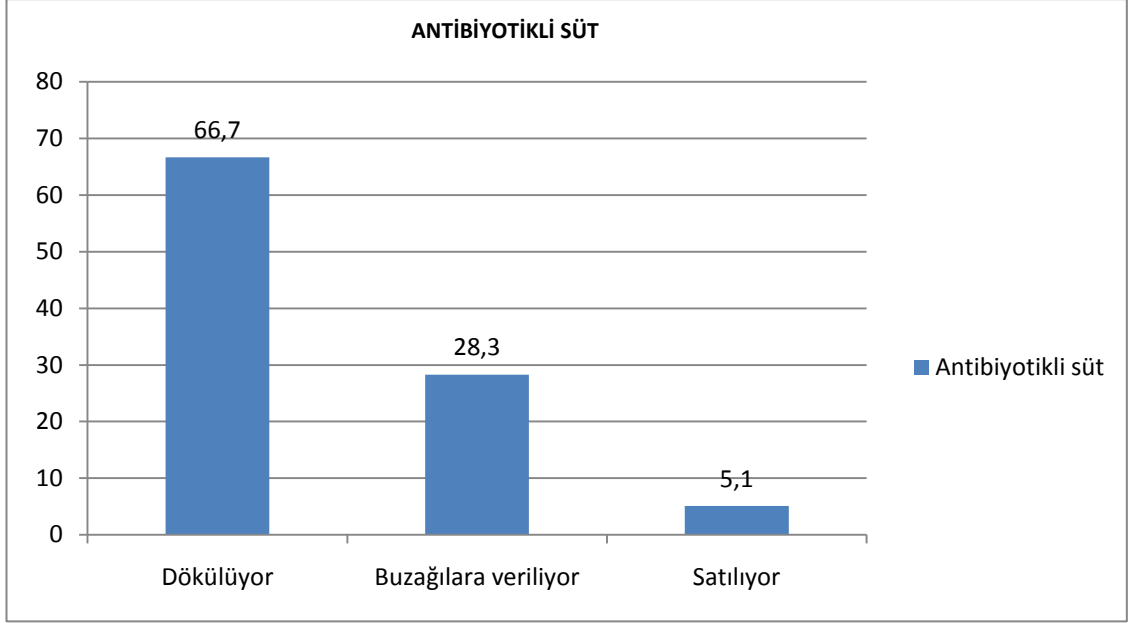
Şekil. 57 Süt Soğutma Tankı

İşletmelerde üretilen sütlerin % 43' ü güğümle taşınmakta ve sevk edilmekte, % 13' ü köyün ortak süt tankına sağımdan hemen sonra götürülmekte ve % 44' ü süt tankeri ile işletmeden alınmaktadır (Şekil. 58).

Şekil. 58 Üretilen Sütlerin Taşınma Yolları

Antibiyotikli sütler işletmelerin % 67' sin de dökülerek uzaklaştırılmakta, % 28' in de buzağılara içirilerek tüketilmekte ve % 5' in de satılmaktadır (Şekil. 59).

Şekil. 59 Antibiyotikli Sütlerin Değerlendirilme Durumu

7. SONUÇ

Trakya bölgesindeki işletmelerin genel yapısına bakıldığında işletme sahiplerinin eğitim düzeyinin genel olarak düşük olduğu görülmektedir. Bu durum işletme sahiplerinin gelişime ve yeniliklere ulaşmasında engelleyici bir sorun olarak hala bizi düşündürmektedir.

Bölgemizdeki işletmelerin yarısından fazlası ölçek olarak küçük işletme sınıfında olması onların ekonomik açıdan gerekli teknolojileri kullanmalarını engellemektedir. Öte yandan işletmelere verilen yeni yatırım kredileri sayesinde 100 baş sağmalın üzerinde ölçekli yeni birçok işletme kurulmaktadır. Bu iyi bir gelişme olmakla beraber hayvancılığımızın temeli olan küçük işletmelerin yok olmasını ve beraberinde istihdam sorunlarını da getirmektedir. Büyük işletmelerin başarılı olabilmesi içinde önemli faktör nitelikli ara elemanların ve teknisyenlerin yeterli sayıda olması gereklidir. Çünkü büyük sürülerin takibini yapıp başarılı olmak için teknik konularda bilgili işgücüne ihtiyaç vardır.

Bölgemizdeki işletmelerin tamamına yakını bitkisel üretimle hayvansal üretimi birlikte yapmaktadır. Tarımsal üretimle hayvancılığın birlikte yapılması iyi olmasına karşılık, bitkisel üretimde yeterince yem bitkilerine alan ayrılmamaktadır. Bunun en önemli sebebi yeterli sulanabilen tarım alanının olmamasıdır.

İşletmelerin yarısından fazlası işletmelerini büyütmeyi düşünürken, neredeyse tamamı küçülmeyi düşünmemektedir. Bunun sebebi geçim kaynağı olarak küçük üreticinin elinde kalan tek faaliyet hayvancılık olmasıdır.

İşletmelerin yarısına yakını 10-20 baş kapasiteli işletmelerden oluşmasına karşılık büyük çoğunluğun tam kapasite ile çalışmadığı görülmüştür. Bunun sebebi ise istikrarsız tarım politikaları ve küçük işletmelerin gerektiği gibi desteklenmemesidir.

İşletmelerde genel olarak % 80' ler dolayında kültür ırkı yüksek verimli hayvanlar bulunmaktadır. Fakat ırklarda sağlanan gelişme kadar işletme yapılarında gerekli iyileştirmeler yapılmamıştır. Çevre şartları bakım ve beslemeye bağlı olarak bu ırklardan istenilen verimler alınmamaktadır. Bunların sebebi ahır tiplerinin istenilen şekillerde düzenlenmemesi, gerekli havalandırmaların yapılmaması, serbest suluk sisteminin olmaması, uygun doğum bölmelerinin olmayışı, uygun besleme tekniklerinin kullanılmaması ve ayak banyolarının olmayışıdır. Bunlar iyi bir verim almak için elzem konulardır. Mevcut işletmelerin neredeyse tamamında ayak sorunları vardır. Buda bir ineğin süt verimini oldukça düşürmektedir. Ayrıca hayvancılığın asıl amacı olan süt üretiminde sağım sistemleri gerekli yerini alamamıştır. Hala seyyar sağım makineleri ile sağım yapılmaktadır.

Hayvancılık tarım olmadan tarım arazisi olmadan yapılması çok güçtür. Bölgemizdeki küçük işletmelerin yeterli tarım alanı olmasına karşın, yem bitkisi üretimi için gerekli sulu tarım alanları yoktur. Bu yüzden yeterli ve kaliteli kaba yem üretememektedirler. Büyük işletmelerde ise yeterli yem bitkisi üretimi için arazileri yoktur. Hala İç Anadolu bölgesinden gelen yonca ve bölgemizde üretilen orta nitelikteki mısır silajını kullanarak hayvancılık yapmaktadırlar. Bu da işletmelerin verimliliğini ve karlılığını olumsuz etkilemektedir. Bu şartlarda sürdürülebilir hayvancılık yapmak gerçekten zordur.

Sonuç olarak kalitesiz kaba yem ve anormal barınak koşullarında elde edilen süt ortalamaları 20 litreleri geçmemektedir. Bu da işletmelerin karlılıklarını olumsuz etkilemektedir.

Yetiştirici uygulamalarında gerekli olan optimum koşulları genel olarak işletme sahipleri uygulamaktadır. Fakat bazı kritik noktalar gerekli önemi görememektedir. Bunlar, işletmelerde gerekli kayıtlar istenilen düzeyde tutulmamakta, süt verim kontrolleri yapılmamakta ve en önemlisi doğru bir kuru dönem bakım ve beslemesidir. Bu da sağmallarda doğumdan sonra mastitis, güç doğum ve asidoz problemleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir işletmenin karlılık göstergelerinden olan fertilitite konusunda da sorunlar vardır. İyi bir işletmede 12-13 ayda bir buzağı alınması zorunludur. Fakat bölgemizdeki işletmelerde fertilitite oranı düşüktür. Bunun sebebi iyi bir sürü yönetimi uygulanamamasıdır.

Üretilen sütlerin kalitesi ve hijyeni hala istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bunun sebebi olarak gerekli sağım uygulamalarına uyulmamaktadır. Büyük işletmelerde merkezi bir sağım hane olduğu için bütün sağım uygulamaları yapılmakta ve standartların üzerinde süt üretilip uygun koşullarda sevkiyatları yapılmaktadır. Buna karşın küçük işletmelerde sağım hijyeni uygulamaları hala ekstra maliyet olarak görüldüğü için uygulanmamaktadır. Bu da üretilen sütün kalitesini düşürmektedir. Aslında bu uygulamalar hem sütün kalitesini arttırmakta hem de hayvanın sağlığını korumaktadır. Ön sağım, daldırma, son daldırma uygulaması yapılan ve sağım ünitesi makineleri gerekli dezenfektanlarla temizlenen bir işletmede mastitis görülme oranı da düşmektedir.

Trakya da işletmeler gelişimi açısından üç sınıfa ayrılabilirler. Geleneksel işletmeler, değişim sürecinde olan işletmeler ve yeni kurulan büyük işletmeler. Bölgemizdeki hayvancılıkta değişim aşamasını yaşamaktadır. Bu aşamanın sonucunda küçük işletmelerin sayısı azalacak aynı zamanda köylerde değişimini tamamlayan orta ölçekli (50-100 baş) aile işletmeleri artacaktır. Uygun kredi ve teşvikler azalana kadar da büyük işletmeler kurulmaya

devam edecektir. Fakat bu işletmeler hayvancılıktaki karlılık azaldıkça el değıştirerek devam edecektir.

8. ANKET FORMU

1. İŞLETME SAHİBİNİN EĞİTİM DURUMU NEDİR?

- OKUMA YAZMA BİLMİYOR İLKOKUL ORTAOKUL LİSE
 ÜNİVERSİTE

2. İŞLETME SAHİBİNİN KAÇ ÇOCUĞU VARDIR?

- YOK 1 2 3 4 5 5 VE ÜZERİ

3. NEDEN SÜT SIĞIRCILIĞI YAPIYORSUN?

- GEÇİM SAĞLAMAK EK GELİR

4. İŞLETME ÖZ SERMAYE İLE Mİ, KREDİYLE Mİ KURULMUŞ?

- ÖZ KREDİ ÖZ + KREDİ

5. İŞLETME SAHİPLERİNİN HAYVANCILIK DIŞINDA EK İŞLERİ VARMIDIR?

- BİTKİSEL ÜRETİM TİCARET SABİT GELİR(MAAŞ vb.)

6. İŞLETME SAHİBİ İŞLETMESİNİ BÜYÜTMİYİ DÜŞÜNÜYOR MU?

- EVET HAYIR

7. İŞLETME SAHİBİ İŞLETMESİNİ KÜÇÜLTMEYİ DÜŞÜNÜYOR MU?

- EVET HAYIR

8. İŞLETME SAHİBİNİN TARIM BAKANLIĞINDAN BEKLENTİLERİ NELERDİR?

- DESTEKLEMELERİN ARTTIRILMASI
 SÜT FİYATLARININ ARTTIRILMASI
 KREDİ FAİZLERİNİN DÜŞÜRÜLMESİ
 KOLAY KREDİ SAĞLANMASI
 BİLGİ DESTEĞİ

9. İŞLETME SAHİBİNİN BİRLİKLERDEN BEKLENTİLERİ NELERDİR?

- DAMIZLIK TEMİNİ
 SÜT VE DAMIZLIKLARIN PAZARLANMASI
 TEŞVİKLERİN ZAMANINDA ÖDENMESİ
 UCUZ YEM
 İLAÇ TEMİNİ

10. İŞLETMENİN TOPLAM KAPASİTESİ NEDİR?

- 5   10   20   30   50   100   100 VE ÜZERİ

11. İŞLETMEDEKİ TOPLAM HAYVAN SAYISI KAÇTIR?

- 0-5   6-10   11-20   20-30   30-50
 50-100   100 VE ÜZERİ

12. İŞLETMEDEKİ TOPLAM SAĞMAL SAYISI KAÇTIR?

- 0-5   6-10   11-20   20-30   30-50
 50-100   100 VE ÜZERİ

13. İŞLETMENİN YERLEŞİM YERİNE OLAN UZAKLIĞI NEDİR?

- İÇİNDE   1 KM   2 KM   5 KM VE ÜZERİ

14. İŞLETMEDEKİ TOPLAM ARAZİ MİKTARI NEDİR?

- YOK   5-10   11-20   21-40   41-60
 61-100B   101-500   501 VE ÜZERİ

15. TOPLAM ARAZİNİN % KAÇI YEM BİTKİLERİ ÜRETİMİ İÇİN KULLANILMAKTADIR?

- YOK   5   10   25   50   75   100

16. İŞLETMENİN DANIŞMAN VETERİNER HEKİMİ VARMIDIR VARSA UĞRAMA SIKLIĞI NEDİR?

- EVET-TAM ZAMANLI   EVET-SÖZLEŞMELİ   HAYIR

17. İŞLETMENİN DANIŞMAN ZİRAAT MÜHENDİSİ VARMIDIR VARSA UĞRAMA SIKLIĞI NEDİR?

- EVET-TAM ZAMANLI   EVET-SÖZLEŞMELİ   HAYIR

18. İŞLETMEDE ÇALIŞAN AİLE BİREYLERİ SAYISI KAÇTIR?

- 1   2   3   4   5   6   7 VE ÜZERİ

19. İŞLETMEDE ÇALIŞAN ÜCRETLİ İŞÇİ SAYISI KAÇTIR?(AİLE BİREYLERİ DIŞINDA)

- 1   2   3   4   5   6   7 VE ÜZERİ

20. İŞLETMEDEKİ HAYVAN IRKLARI NELERDİR?

- YERLİ İRK   KÜLTÜR İRKİ   KÜLTÜR MELEZİ İRKLAR   DİĞER

21. İŞLETMENİN SÜT VERİM ORTALAMASI NEDİR?
 10 15 20 25 30 35 40
22. SÜTÜ NE KADAR VADE İLE SATIYORSUNUZ?
 PEŞİN 15 GÜN 1 AY 2 AY
23. İŞLETMEDEKİ HAYVANLARIN ORTALAMA YAŞI KAÇTIR?
 3 4 5 6 7 8 VE ÜZERİ
24. İŞLETMEDE YEMLEME KAÇ DEFA YAPILIYOR?
 2 3 4 VE ÜZERİ
25. AHIRIN HAVALANDIRMA ŞEKLİ NASILDIR?
 DOĞAL MEKANİK HAVALANDIRMA YOK
26. YAPILACAK OLAN SUNİ TOHUMLAMADA NELERE DİKAT EDİLİYOR?
 UCUZ SPREMA KALİTELİ SPERMA RASTGELE
27. ORTALAMA İNEK BAŞINA SUNİ TOHUMLAMA SAYISI KAÇTIR?
 1 1,5 2 2,5 3 3 VE ÜZERİ
28. SAĞMAL İNEKLER DOĞUMA KAÇ GÜN KALA KURUYA ALINIYOR?
 45 60 75 90 100 VE ÜZERİ
29. KURU DÖNEMDE AYRI BİR BESLEME UYGULANIYOR MU?
 EVET HAYIR
30. İNEKLER SÜT VERİMİ MİKTARINA GÖRE AYRILIP VERİM DÜZEYİNE UYGUN OLARAK BESLENİYOR MU?
 EVET HAYIR
31. İŞLETMENİN AHIR TİPİ HANGİSİDİR?
 BAĞLI DURAKLI SERBEST DURAKLI SERBEST
32. SULAMA ŞEKLİ NEDİR?
 BASLMALI SULUK İŞLETME İÇİ KÖY İÇİ HAVUZ TİPİ

33. HAYVANLAR GÜNDE KAÇ SEFER SULANIYOR?

- SERBEST 1 2 3 4

34. İŞLETMEDEKİ TUTULAN KAYITLAR NELERDİR?

- TUTULMUYOR DÖL VERİMİ SÜT VERİMİ

35. İŞLETMEDE AYRI BİR DOĞUMHANE VARMIDIR?

- EVET HAYIR

36. İŞLETMEDE REVİR VARMIDIR?

- EVET HAYIR

37. HAYVANLARIN GEZİNTİ ALANLARI VARMIDIR?

- EVET HAYIR

38. İŞLETMEDEKİ GÜBRE TEMİZLİĞİ NASIL YAPILIYOR?

- ELLE TRAKTÖR İLE ELEKTİRİKLİ SAYIRICI İLE

39. İŞLETMEDE AYAK BANYOSU VARMI?

- EVET HAYIR

40. İŞLETMEDEKİ YEM DAĞITIMI NASIL YAPILIYOR?

- ELLE MİKSER TRAKTÖR İLE

41. BOYNUZ KÖRELTME YAPILIYOR MU?

- EVET HAYIR

42. BUZAĞI KULUBELERİ VARMI?

- EVET HAYIR

43. GÜÇ DOĞUM PROBLEMLERİYLE KARŞILAŞILIYOR MU?

- EVET HAYIR

44. BUZAĞILAR NASIL BESLENİYOR?

- ANNESİNİ EMİYOR BİBERONLA

45. İŞLETMEDE DOĞUM YARDIMCI ARAÇ GEREÇ BULUNDURULUYOR MU?

- EVET HAYIR

46. BUZAĞI BESLEMESİ NASIL YAPILIYOR?

- SÜT İLE MAMA İLE

47. BUZAĞILAR DOĞUMDAN KAÇ GÜN SONRA SÜTTEN KESİLİYOR?

- 45 60 75 90 100 VE ÜZERİ

48. BUZAĞILARIN KORDONU DEZENFEKTE EDİLİYOR MU?

- EVET HAYIR

49. İŞLETMEDEKİ SAĞIM ŞEKLİ NASILDIR?

- ELLE SAĞIM MAKİNALI SAĞIM

50. İŞLETMEDEKİ SAĞIM SAYISI KAÇTIR VE SAATLERİ NELERDİR?

- 2 3 SAATLERİ

51. İŞLETMEDE MERKEZİ BİR SAĞIMHANE VARMIDIR?

- EVET HAYIR

52. İŞLETMEDE KULLANILAN SAĞIM MAKİNASININ TİPİ NEDİR?

- ARABALI VAKUM HATLI OTOMATİK SAĞIM SİSTEMİ

53. İŞLETMEDE SÜT VERİM KONTROLÜ NE KADAR SIKLIKLA YAPILIYOR?

- YAPILMIYOR HERGÜN 15 GÜN 1 AY

54. SAĞIMDAN ÖNCE MEME TEMİZLİĞİ YAPILIYOR MU?

- EVET HAYIR

55. SAĞIMDAN ÖNCE ÖN SAĞIM VE ÖN DALDIRMA YAPILIYOR MU?

- EVET HAYIR

56. SAĞIMDAN ÖNCE MEME KURULANIYOR MU?

- EVET HAYIR

57. SAĞIMDAN SONRA SON SAĞIM YAPILIYOR MU?

- EVET HAYIR

58. SAĞIMDAN SONRA MEMEYE DALDIRMA YAPILIYOR MU?

- EVET HAYIR

59. MASTİTİS İNDİKATÖR VEYA TEST ARAÇLARI KULLANILIYOR MU?

- EVET HAYIR (KALİFORNİYA TESTİ)

60. SAĞIM MAKİNASININ TEMİZLİĞİ NE SIKLIKLA YAPILIYOR?

- YAPILMIYOR GÜNLÜK
 GÜNLÜK HAFTALIK GÜNLÜK HAFTALIK AYLIK

61. SAĞIM ALET VE EKİPMANLARINDA DEZENFEKTANLAR KULLANILIYOR MU?

- EVET HAYIR

62. İŞLETMEDE SÜT SOĞUTMA TANKI VARMIDIR?

- EVET HAYIR

63. İŞLETMEDEKİ ÜRETİLEN SÜTLER NASIL SEVK EDİLİYOR?

- GÜĞÜMLE KÖYÜN ORTAK SÜT TANKI SÜT TANKERİ İLE

64. İŞLETMEDEKİ SÜTLER NEREYE SATILIYOR? FİYATI?

- BİRLİK ALIYOR SÜT FABRİKASI KOOPERATİF FİYATI

65. ANTİBİYOTİKLİ SÜTLER NEREDE VE NASIL KULLANILIYOR?

- DÖKÜLÜYOR BUZAĞILARA SATILIYOR

66. YEM KATKI MADDELERİ KULLANILIYOR MU?

- EVET HAYIR

67. PARAZİTLERLE MÜCADELE YAPILIYOR MU?

- EVET HAYIR

68. HAYVANLAR ÇAYIR MERA YA ÇIKARILIYOR MU?

- EVET HAYIR

69. İŞLETME KESİF YEM ÜRETİMİ VARMIDIR?

- EVET HAYIR

70. İŞLETMEDE SİLAJ ÜRETİLİYOR MU?

- EVET HAYIR

71. SİLAJ YAPIMINDA KATKI MADDESİ KULLANILIYOR MU?

- EVET HAYIR

72. İŞLETMEDE ÜRETİLEN KABA YEMLER NELERDİR?

- YONCA M.SİLAJI SAMAN ÇAYIR OTU
 FİĞ YULAF DİĞER

73. ORTAK OLDUĞUNUZ KOOPERATİF YA DA BİRLİK VARMİ? (SÜT YA DA HAYVANCILIK KONUSUNDA)

- HAYIR KALKINMA KOOP DAMIZLIK BİRLİĞİ
 SÜT ÜRETİCİLER BİRLİĞİ

74. KESİF YEMİ NEREDEN TEDARİK EDİYOR? FABRİKA ADI?

- TRAKYA BİRLİK SÜT BİRLİĞ YEM BAYİ KOOPERATİF
 DİREK FABRİKA

YETİŞTİRİCİNİN ADI SOYADI KÖYÜ
İLÇESİ İLİ TELEFONU

ANKETİMİZ BİTMİŞTİR TEŞEKKÜRLER

9. KAYNAKLAR

SOYSAL,M.İ.,ÖZDER,M. “Türkiye’ de Süt Sığırcılığı Islah Çalışmaları” Sempozyum. Kırklareli (2004).

ÖNAL,A.R.,” Tekirdağ İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Kayıtlı İşletmelerin Genel Yapısı” T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Semineri.(2006).

TAŞ,M.,” AB’ ye Uyum Sürecinde Türkiye’ de Büyükbaş Hayvancılık. İstanbul (2010).

AZABAĞAOĞLU, M.Ö. ve Ark ”Trakya Bölgesinde Süt Sanayinin Sektör Analizi”. Tekirdağ (2002).

AKAMAN, N. , ÖZDER, M. “Tekirdağ İlinde İthal İneklerle Çalışan İşletmelerin Durumu ve Sorunları” Trakya Bölgesi 1. Hayvancılık Sempozyumu. Tekirdağ (1992).

KÖSE, K. , “ Uşak İli Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğine Kayıtlı İşletmelerin Genel Yapısı” T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (2006).

Tekirdağ İli Tarım İl Müdürlüğü. Tekirdağ (2010).

Anonim TUIK.(2009).

TEŞEKKÜR

BaŐta araştırma konunun belirlenmesi, planlanması, yürütülmesi, kaynak araŐtırmalarından Tez' in hazırlanmasına kadar hiçbir yardımını esirgemeyen danıŐmanım Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU' na, Bölüm BaŐkanımız Prof. Doç. Dr. İ. Hakkı İNAN' a ve bütün Tarım Ekonomisi Bölüm öğretim üyelerine sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalıŐmaya olan katkılarından dolayı Yard. Doç. Dr. Levent ÖZDÜVEN ve Ziraat Yüksek Mühendisi A. Refik Önal' a teşekkür ederim.

Eğitim hayatım bunca desteklerini benden esirgemeyen biricik babam Hüseyin BİNTAŞ ve annem Nadide BİNTAŞ' a sonsuz Őükranlarımı sunuyorum.

Bu araŐtırmamdaki katkılarından dolayı Ecotech Endüstriyel Ltd Şti çalıŐanı Mehmet OLGUN, kuzenim Ahmet BİNTAŞ ve her zaman yanımda olan sevgili eŐim Su BİNTAŞ' a sonsuz teşekkür ederim.

Hamza BİNTAŞ

ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında Tekirdağ ilinde doğdum. İlkokulu Banarlı Köyü İlk Okulun da başlayıp, Fevzi Çakmak İlkokulunda tamamladım. Orta ve lise öğrenimimi Tekirdağ Namık Kemal Lisesinde 1993 yılında tamamladım. 1999 yılında Akdeniz Üniversitesi Zootekni bölümünü bitirdim. 2000-2001 yılları arasında kısa dönem er olarak askerlik görevimi yaptım.

2002 yılında Agribands Purina yem firmasında Konya Bölge Satış Müdürü oldum. 2004 yılında Marmara-Zirve yemin Trakya da Bölge Satış Müdürlüğü görevine başladım. 2006 yılında Tekirdağ İli Damızlık Sığır Yetiştiriciler Birliğinde Merkez Bölge Sorumlusu olarak çalıştım. 2007 yılında Ege Yem firmasında Trakya Saha sorumlusu olarak görev aldım.

2010 yılında Ecotech Endüstriyel Ürünler ve Danışmanlık Ltd Şti' ini kurdum. Halen bu şirketle Trakya bölgesinde yem, yem katkı malzemeleri ve çiftlik hijyen ürünleri konusunda satış, pazarlama ve danışmanlık faaliyetlerimi sürdürmekteyim.

Hamza BİNTAŞ
Ziraat Mühendisi